

Riksdagens protokoll

2009/10:19

Torsdagen den 22 oktober

Kl. 12.00 – 13.21

14.00 – 15.01

16.00 – 16.06

Protokoll
2009/10:19

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 oktober.

2 § Ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Anna König Jerlmyr* (m) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 23 oktober–23 november.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Curt Linderoth* (m) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för *Anna König Jerlmyr*.

3 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält *Curt Linderoth* som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under *Anna König Jerlmyrs* fortsatta ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 23 oktober–23 november* till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet

Curt Linderoth (m)

4 § Utökning av antalet suppleanter i finansutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i finansutskottet skulle utökas från 26 till 27.

Kammaren medgav denna utökning.

5 § Val av extra suppleant i finansutskottet

Företogs val av extra suppleant i finansutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i finansutskottet
Elisabeth Svantesson (m)

6 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2009/10:24

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:24 Försenad utbetalning av arbetslöshetsersättning

av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 5 november 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 12 oktober 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2009/10:29, 36 och 42 till skatteutskottet

2009/10:44 till socialförsäkringsutskottet

Skrivelse

2009/10:34 till näringsutskottet

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU4
Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. (prop. 2008/09:194).

*Vissa
socialförsäkrings-
frågor, m.m.*

Anf. 1 LISELOTTE OLSSON (v):

Fru talman! Vi ska med anledning av det här betänkandet, som heter *Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m.*, diskutera och besluta om diverse saker. Och i mitt anförande ska jag ge ris och faktiskt också en nejlika till högersidan.

Den första halva nejlikan får ni för ert förslag om att personer med aktivitetsersättning ska ges möjlighet att inrymmas i det så kallade särskilda högriskskyddet, det vill säga att arbetsgivaren kan få ersättning från Försäkringskassan för sina kostnader för sjuklönen.

Vänsterpartiet menar att möjligheterna för unga med aktivitetsersättning att komma ut på arbetsmarknaden måste förbättras. Ett steg i detta kan just vara att man ska slippa betala sjuklönekostnaderna. Det har utgjort ett hinder, tror vi. Men jag är förstås inte nöjd, för regeringens förslag är långt ifrån tillräckligt.

I dag har vi en exceptionellt hög arbetslöshet, det är vi ju eniga om, och då ska det till väldigt mycket för att en arbetsgivare ska anställa någon som varit eller riskerar att bli långvarigt sjuk.

Den ekonomiska krisen driver upp arbetslösheten till nya nivåer varje månad, och jag tror tyvärr inte att det här räcker till. Som vanligt när arbetslösheten stiger är det de människor som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden som först åker ut, så vi måste försöka ha speciella insatser för just den här gruppen.

Ungdomar är särskilt drabbade. Arbetslösheten bland ungdomar är skyhögt högre än bland andra åldersgrupper. Är du dessutom funktionshindrad är dina chanser att få jobb ännu mindre, för längst bak i kön hamnar självklart den som är funktionshindrad när också friska arbetslösa söker jobb.

För att förbättra situationen för personer som drabbas av ohälsa och funktionsnedsättning krävs en helt annan arbetsmarknad med fler arbetstillfällen än i dag.

Vänsterpartiet har några förslag. Inför ett utvecklingsår, det vill säga möjlighet att studera på högskola eller universitet med aktivitetsstöd, ge varje ung person en personlig arbetsförmedlare och inför ett personligt lönebidrag och personliga hjälpmedel, det vill säga att den unge vet att innan anställningen börjar har han eller hon rätt till de här förmånerna. Det tror jag skulle vara ett stort stöd. Som sagt, de idéer och förslag ni har i dag är bra men räcker inte till. Det behövs ännu mer insatser för den här gruppen.

Den andra halva nejlikan ska ni få för att ni har förstått hur viktig närståendeepenningen är och att samhället ska göra allt för att öka tryggheten för svårt sjuka och deras närstående. Vänsterpartiet tillstyrker förslaget att öka från 60 till 100 dagar. Men dess värre har ni urholkat tryggheten genom att sänka ersättningen för de försäkrade. Sedan januari 2007 har ersättningsnivån sänkts från 10 basbelopp till 7,5 basbelopp. Dessutom har ni ändrat beräkningsgrunden. Den sjukpenninggrundande inkomsten

har sänkts från 100 till 97 procent. Det här sammantaget gör att de människor som väljer att vara hemma för att vårda en sjuk nära anhörig riskerar att förlora tusenlappar varje månad.

Fru talman! Slutligen är del tre i detta betänkande ett förslag som skulle kunna vara riktigt bra, men inte heller där lyckas ni fullt ut. Vi menar att de nu gällande reglerna i föräldraförsäkringarna skapar en stor ekonomisk utsatthet för ensamstående föräldrar som har ensam vårdnad. Om en ensamstående förälder till exempel blir sjuk och tvungen att läggas in på sjukhus kan den föräldern i dag inte överlåta föräldrapenningen till någon annan. Bland andra har organisationen Makalösa föräldrar pekat på att den här regeln medför att ensamstående föräldrar kan tvingas att avstå från vård.

Vänsterpartiet välkomnar att högerregeringen äntligen tagit till sig de ensamståendes problem, men vi avvisar den tekniska lösning som ni har hittat på för den här reformen. Föräldraförsäkringsutredningen, som kom för några år sedan, föreslog att en särskild föräldrapenning skulle införas, och vi delar utredningens bedömning. En särskild föräldrapenning skulle bättre täcka alla barns behov av vård och omsorg och skulle bättre jämställa ensamstående föräldrar med sammanboende. Huvudmotiveringen är från vår sida att en särskild föräldrapenning skulle garantera samma ersättning som den ordinarie föräldrapenningen. Det finns ingenting som motiverar att en person som vårdar ett barn i det här sammanhanget ska ges den lägre ersättningen.

Det är som sagt ett gott försök, men ni lyckas inte skjuta prick.
Jag yrkar bifall till vår reservation nr 3.

Anf. 2 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! Det här är tre förslag i samma kapp, och det är tre goda förslag i dubbel bemärkelse. Alla sju partierna är överens om det här, men Vänstern har på något sätt fått access till ett ymnighetshorn som gör att de alltid kan breda på med mer pengar till fler. Ni ser bilden framför er av Moder Svea med ymnighetshornet fyllt med guld, och där har Vänstern tagit plats.

Det första förslaget går ut på att underlätta för arbetsgivarna att våga anställa. Det är ett bra exempel på vår arbetslinje. Arbetslinjen förutsätter ju att det finns arbetsgivare och att arbetsgivarna tar en risk. Arbetsgivarna är öppningen till all anställning och till allt som öppnar för arbetslinjen.

Det är en stor risk arbetsgivarna tar i detta förslag, och därför möter vi det med ett högriskskydd. Vem vågar annars anställa en ung person utan erfarenhet på arbetsmarknaden som riskerar att vara borta länge?

Förslaget går ut på att arbetsgivaren slipper betala sjuklön i ett år. Det är ett lagförslag som alla är överens om, men Vänstern vill ge mer.

Det andra förslaget vill öka ut närståendepenningen från 60 dagar till 100 dagar. Det betalas ut till den som vårdar en svårt sjuk eller som bara stannar hos den personen. Det betalas ut som sjukpenning med 80 procent av SGI upp till ett tak på 7,5 prisbasbelopp, vilket motsvarar 26 750 kronor i månaden. Det är inte så lite. Förslaget berör troligen som mest ca 130 personer. Fler var det inte som tog ut alla 60 dagar. Det är en klar och entydig förbättring, men Vänstern vill ge mer.

Det tredje förslaget handlar om utvidgad tillfällig föräldrapenning för ensamstående föräldrar. Den ensamma mamman, som det oftast handlar om, kan anlita en närstående person om hon själv blir sjuk och inte kan vårda sitt barn. Det handlar om vård av barn upp till tre år 120 dagar om året. Den som avstår från sitt arbete och träder in får ersättningen. Det gäller inte dem som arbetar med steglös avräkning. Även detta förslag är helt okontroversiellt, men Vänstern vill ge mer.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Jag vill också beröra något som LiseLotte Olsson tog upp och som är ganska roligt. Hon vill ha en helt annan arbetsmarknad. Då måste man fråga sig vad arbetsmarknaden är. Det är ett ställe där arbetsgivare och arbetstagare möts. Någon annan arbetsmarknad än den som går via en arbetsgivare som anställer kan jag inte föreställa mig. Min rekommendation till Vänstern är att föra en politik som ger fler arbetsgivare, en politik för arbete, en jobbpolitik. Jobbpolitik är vårt mål, vår vilja, våra intentioner och vår ambition.

Remissinstanserna är positiva. LO säger att det är en vällovlig åtgärd. Svenskt Näringsliv är positivt. Arbetsgivarverket och Saco är positiva, Försäkringskassan likaså.

Jag vill kommentera det LiseLotte Olsson tog upp om att närstående-penningen är en bra reform som inte är nog. Vänstern säger att det är ett allvarligt hot mot den generella välfärden och den ekonomiska tryggheten och att det är en urholkning av socialförsäkringarna.

Det är bra att vi får ett mått på urholkningen när tryggheten är obefintlig. Måttet är de sex månaderna under hösten 2006 när ersättningen var högre. Då fanns tryggheten. Dessförinnan fanns den inte och nu finns den inte heller, enligt Vänstern.

Jag kallar detta för en urholkningsfundamentalism. Det är en skrämselfpropaganda som jag tror slår tillbaka mot Vänstern.
(Applåder)

Anf. 3 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Detta betänkande innehåller som vi tidigare hörde tre delar. Den första delen är det särskilda högriskskydd som ska införas för att medverka till att ungdomar lättare ska kunna komma in på arbetsmarknaden. Som centerpartist vill jag alltid möjliggöra för företag att på ett lättare sätt ta till sig ungdomar, som precis som LiseLotte Olsson sade är de som har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Sist in först ut, sade LiseLotte Olsson. Det stämmer.

Jag ser fram emot en debatt om ändrade LAS-regler som bör gynna denna grupp, men, LiseLotte Olsson, det är kanske i ett annat sammanhang vi ska föra den debatten. Den skulle dock i allra högsta grad spela roll i detta sammanhang.

För övrigt önskade Vänsterpartiet fler åtgärder när det gäller möjligheter för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Det fanns också förslag från Vänsterpartiet. Jag undrar om man inte känner till våra redan tidigare beslutade åtgärder och dem i budgeten för nästa år. Vi underlättar för ungdomar att starta eget. Vi medverkar till att det blir fler utbildningsplatser på både högskola och komvux. Det finns redan nu coacher

för att hjälpa de personer som behöver komma in på arbetsmarknaden. Det särskilda högriskskyddet är en mycket viktig åtgärd för ungdomar.

Den andra delen som vi avhandlar i betänkandet, fru talman, är närståendepenningen. Som centerkvinna är det glädjande att denna punkt tas upp och att vi nu får en förändring. De ensamstående mammorna behöver i allra högsta grad en möjlighet att slippa oron. Alla vet att för en ensamstående mamma gnager alltid oron: Vem tar hand om mina barn om det händer mig något?

Att som ensamstående mamma nu slippa detta och veta att möjligheten finns för någon annan att ta ut föräldrapenning när man blir sjuk och inte kan ta hand om sitt barn underlättar jättemycket. Naturligtvis gäller detta även män, men vi vet som sagt att det oftast handlar om kvinnor.

Jag sade närståendepenning, men ni hörde naturligtvis att detta gällde något helt annat, eller hur? Vad bra att ni i kammaren är med! Jag hoppas att medierna också är med och förstår att jag menade möjligheten att överlåta föräldrapenning till någon som kan ta hand om ens barn.

Den tredje delen blir alltså närståendepenning, som ju är något helt annat. Jag kom ofta i kontakt med det här när jag arbetade som kurator, vilket inte var så många år sedan. Skälet till att man inte tog ut fullt antal dagar var att man väntade ända in i det sista för att kunna vara med sin närstående när denne var sjuk. Man tog tjänstledigt från jobbet för att kunna vara med, men man vågade inte ta ut närståendepenningen. Nu när den näst intill fördubblas blir det en oerhört viktig del för alla som vill vara med sina nära och kära i livets slutskede. Det är bra inte bara för personen i fråga utan också för samhället. Det är en oerhörd hjälp att få avsluta sitt liv hemma i kretsen av sina nära, eller att, när man ligger på sjukhuset, veta att någon som man tycker mycket om är där och matar en de sista dagarna i ens liv.

Det är en väldigt viktig reform som vi nu beslutar om.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen från Vänsterpartiet.

(Applåder)

Anf. 4 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (fp):

Fru talman! I dag är det tyvärr väldigt många unga som har aktivitetsersättning och ingen eller liten erfarenhet av arbetsmarknaden.

Som arbetsgivare kan det vara svårt att våga satsa och anställa någon som tillhör den gruppen. En anledning till det är att arbetsgivaren är ansvarig för att betala sjuklön om den anställde blir sjuk i tidigare sjukdom eller skada eller i någon ny åkomma.

Nu vill vi införa ett särskilt högriskskydd så att arbetsgivaren inte behöver betala ut sjuklönekostnader de första tolv månaderna av anställningen.

Det är mycket glädjande, både för arbetsgivaren som vill anställa och för den som har haft aktivitetsersättning. Att underlätta just för de unga att komma in på arbetsmarknaden är högprioriterat. Detta är en del i det arbetet.

Ingen av oss önskar att någon närstående eller vi själva ska drabbas av svår sjukdom. Tyvärr är det verkligheten i dag för ett flertal familjer.

Vi har tidigare haft möjlighet att vara hemma 60 dagar för att vårda en svårt sjuk närstående. Nu vill vi utöka det till 100 dagar. Det känns

väldigt bra att vi gör det. Förhoppningsvis kan det underlätta för de här familjerna som redan har en svår och tuff tillvaro.

Familjer kan se ut på många olika sätt. Det är viktigt att vi anpassar lagstiftningen till verkligheten. Många lever i så kallade kärnfamiljer, men det finns också de som lever i andra konstellationer.

Ensamstående med barn är en stor grupp. Som ensamstående är man utsatt på många sätt. Om barnen och vårdnadshavaren blir sjuka samtidigt är situationen ofta ohållbar. Nu föreslår vi att ensamstående som själva blir sjuka ska ha möjlighet att överlåta den tillfälliga föräldrapenningen på någon annan. Det känns jättebra.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 5 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Jag ska beskriva Kristdemokraternas syn på detta. Mycket har redan sagts i debatten av mina allianskolleger.

Som kristdemokrat tycker jag att det är roligt att vi i dag kan fatta beslut i de här frågorna.

Det handlar om ungdomar som har blivit utsorterade, som inte har räknats och inte fått komma in på arbetsmarknaden. Nu kan vi hitta ytterligare ett medel för att göra deras väg ut i arbete lättare.

Det handlar också om andra frågor som rör familjen.

Familjen har man ju med sig hela livet. Familjen ser olika ut och den ser olika ut under olika skeden i livet. Det handlar om att kunna ha familjen med sig i det allra jobbigaste. När man blir svårt sjuk, oavsett om det, som vi alla hoppas, inträffar sent i livet eller om det inträffar mycket tidigare, är det oerhört viktigt att vi politiker gör vad vi kan för att hitta verktyg som stöder familjen så att man kan ha sina nära och kära närmast. Det är viktigt att vi ser till att det är ett stöd och inte alltför mycket styrande. Vi ska inte peka ut vem som är din närstående. Det valet ska ligga hos dig själv. Familjen ser ju så olika ut.

Utökningen från 60 till 100 dagar är verkligen välbehövlig.

Jag är oerhört glad över att vi äntligen kan lösa frågan om ensamstående föräldrar med ensam vårdnad. Det har hittills inte funnits någon lösning för dem. Det handlar inte om många personer. Det handlar om väldigt få personer varje år, men de är utelämnade. Det är inte en grupp som har tillkommit det senaste året eller under den här mandatperioden. De här personerna har funnits långt tidigare. Vi har sett problemen, och med alliansregeringen löser vi nu problemen.

Jag vill passa på att nämna den utredning om ekonomi och föräldrasamarbete vid separation som Göran Hägglund på Socialdepartementet har tillsatt för att titta ännu mer på detta. Många ensamstående lever i en oerhört utsatt ekonomisk situation. Vi måste se över helheten i våra system.

Vi vet att de allra flesta barn fortfarande växer upp i en kärnfamilj. Kärnfamiljen ska stöttas. Men om man har en annan familjesituation som ofta är mer sårbar är det ännu viktigare att vi gör vad vi kan för att stödja.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 6 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Fru talman! Som vi ser av detta betänkande har vi socialdemokrater inga reservationer, men vi har tre kraftiga särskilda yttranden som visar att vi vill gå vidare. Vi ser detta som en del på vägen mot någonting som kan bli mycket bättre.

I gårdagens Nordendebatt och Östersjödebatt lyfte jag fram delar av de här frågeställningarna. Jag var representant för Nordiska rådet och dess välfärdsutskott i en arbetsgrupp för att titta på arbetsmarknaden i Östersjöregionen.

Även om jag var svensk företrädare för det nordiska samarbetet fick jag i det arbetet ta konsekvenserna av en del av den diskussion som den svenska representanten kanske annars skulle ha fört när det gäller kritiken mot vad som händer i Sverige. Vad är det som händer med en ökande arbetslöshet och ökande ungdomsarbetslöshet och vad är det som sker med den svenska traditionella arbetsmarknadslinjen?

Det var en märklig roll, men en roll jag fick ikläda mig.

Nästa vecka ska jag stå här i talarstolen och diskutera en inkluderande arbetsmarknad på Nordiska rådets session. Det gör jag som företrädare för välfärdsutskottet där vi gemensamt lyfter fram en inkluderande arbetsmarknad och vad det betyder att ungdomar och människor med olika former av handikapp som i dag exkluderas från arbetsmarknaden får möjlighet att komma in och utveckla den kraft de har. Det ger delaktighet i arbetet med att bygga välfärdssamhällena.

Vi i arbetarrörelsen och vi som socialdemokrater är väl medvetna om vad arbetet betyder för individen när det gäller ekonomiska förutsättningar och den sociala dimensionen av arbetslivet. Därför ser vi det som oerhört viktigt att vi kan utveckla detta och gå starkare fram med det som regeringen nu har markerat. I vårt särskilda yttrande lyfter vi fram dessa frågeställningar. Vi kommer att ta upp detta i de arbetsgrupper som vi gemensamt jobbar fram inför den kommande valrörelsen.

Vi kommer att stå starka i det arbetet. Vi kommer att markera att vi har bättre och betydligt starkare inkluderande arbetsmarknad än den som regeringen i dag presenterar.

Detta må vara ett steg på vägen, men vi kommer att kunna uppvisa något starkare. Jag är därför glad över att vi gemensamt i välfärdsutskottet nästa vecka kan presentera vår uppfattning om hur vi kan bredda arbetsmarknaden och de arbetsuppgifter som vi ser att våra regeringar behöver genomföra.

Vi kommer att gå vidare med det arbetet. Detta må vara en bit på vägen. Vi vill gå längre.

I detta anförande instämde Ronny Olander och Björn Lind (båda s).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU5
Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner (prop.
2008/09:202 och prop. 2008/09:203).

*Beräkning av
förmögenhet vid
fastställande av
vissa förmåner*

Anf. 7 LISELOTTE OLSSON (v):

Fru talman! I grunden är detta ett bra betänkande som Vänsterpartiet till stora delar tillstyrker. Men vi ser det bara som en tillfällig lösning. Det är viktigt att motverka felaktiga utbetalningar. Har man en förmögenhet ska den givetvis räknas med när man söker till exempel bostadsbidrag. Men när högern beslutade om att ta bort förmögenhetsskatten och i och med det även avskaffade kontrolluppgiftsskyldigheten varnade vi för just dessa konsekvenser. Det är därför bra att högerregeringen har förstått att även människor med förmögenhet behöver kontrolleras.

Det förslag som finns i detta betänkande ser vi som sagt bara som en tillfällig lösning. Vänsterpartiet vill återinföra förmögenhetsskatten och kontrolluppgiftsskyldigheten. Även om förmögenhetsskatten uppvisade vissa brister menar vi att dess fördelningspolitiska betydelse var stor och att förmögenhetsskatten naturligtvis måste återinföras.

Drygt 60 procent av förmögenhetsskatten betalades av den grupp människor som hade de högsta inkomsterna. 63 procent betalades av männen och 37 procent av kvinnorna. Det är tydliga siffror som visar att det är främst män med höga inkomster som har tjänat på borttagandet av förmögenhetsskatten. Det är alltså den grupp som regeringen konsekvent gynnar med sin politik även i detta fall.

Fru talman! Sista delen i detta förslag handlar om att förmögenhetskontrollen för personer som är återbetalningsskyldiga i fråga om underhållsstöd ska avskaffas. Vi tycker inte att motivet för avskaffandet håller. Vi tycker också att ett avskaffande sänder ut fel signaler, som det brukar heta. Jag och Vänsterpartiet menar att det inte är samhällets uppgift att bekosta underhållsstödet för föräldrar som har en förmögenhet. Det kan de betala själva.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anf. 8 RONNY OLANDER (s):

Fru talman! Allianspartierna avskaffade förmögenhetsskatten den 1 januari 2008. Som en konsekvens av detta avskaffades även kontrolluppgiftsskyldigheten rörande tillgångar, skulder med mera den 1 januari 2009.

Vi socialdemokrater motsatte oss dessa förändringar. Dessa innebär att regeringen nu har försatt sig i den situationen att man måste föreslå en ny lag om beräkning av förmögenhet inom socialförsäkringen och studie-stödet.

Eftersom förmögenhetsskatten och kontrolluppgiftsskyldigheten således har avskaffats anser vi att det är nödvändigt att införa en sådan lag som regeringen nu föreslår. Vi ställer oss av det skälet bakom förslaget.

Det som är tråkigt att konstatera är att regeringen vid många tillfällen har haft väldigt bråttom. Detta är ytterligare ett sådant tillfälle. Ett annat tillfälle var när man skulle göra stora förändringar i a-kassan. Regeringen

tar betydligt längre tid på sig i den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen där dessa frågor hade kunnat diskuteras i ett sammanhang. För ungefär ett år sedan lovade man att det skulle komma ett förslag till jul – precis som tomten – för ett år sedan. Året därpå var det likadant. Vid tre tillfällen har man skrivit om detta i regeringsförklaringen. Vi ser nu olika förslag inom detta mycket viktiga område där ni har ett högt tempo och där man får lappa och laga efteråt. Detta är ett sådant exempel.

Det är också viktigt att göra följande ideologiska konstaterande. När man tar bort förmögenhetsbeskattningen handlar det om i storleksordningen 6 miljarder, 6 000 miljoner kronor. Det är inga små pengar som vi talar om. När man gör en fördjupad analys är det intressant att ställa frågan: Vem fick egentligen dessa pengar? Jo, det var de som hade mest och var rikast i samhället. Vart tar egentligen diskussionen vägen?

Det är samma sak när det nu pratas om inre och yttre lösöre, till exempel bilar, båtar, juveler och konst. Det ska inte räknas med i själva underlaget och beräkningen vad gäller förmögenhetsbegreppet.

Jag hade tänkt vara kortfattad, och jag har nu deklarerat var vi står.

När jag förberedde mig för denna debatt hade jag tänkt läsa sex sju sidor ur betänkandet. Jag har en lite mindre referensgrupp som jag bad titta på detta. Jag fick då svaret: Vad står det egentligen där? Jag blev till och med avrådd av någon i gruppen från att läsa ur betänkandet. Men för dem som eventuellt följer denna debatt hade det varit bra att ta sig tid att fördjupa sig i detta betänkande, SfU5. Det är en märklig resa.

När vi säger till medborgarna utanför denna kammare att de ska begripa allt som vi fattar beslut om är det verkligen en svår uppgift. Vi pratar om fusk och missbruk och de 601 blanketter som finns hos Försäkringskassan. Det är konstigt att vi inte har en sådan debatt i socialförsäkringsutskottet. Centern driver ganska hårt debatten om att man ska förenkla regler för företagare. Det har vi ingenting emot. Men jag efterlyser till kommande möte i vårt utskott att man ska ta ett rejält resonemang också om att fatta beslut som medborgarna kan begripa.

(Applåder)

Anf. 9 LARS-ARNE STAXÄNG (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till socialförsäkringsutskottets förslag om beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner – den formella delen. Jag yrkar även bifall till övriga förslagspunkter i SfU:s betänkande 5. Jag yrkar även avslag på Vänsterpartiets motion.

Fru talman! Riksdagen tog bort förmögenhetsskatten 2008. Det var en efterlängtd reform för alla som ville att svenskt kapital skulle bidra till svenskt näringsliv och jobb här i Sverige. Förut var det som bekant förmögenhetsskatt för vanliga löntagare och pensionärer, men det var fritt för miljardärer. Men det är historia nu.

Som bekant har också många utredningar genom åren givit vid handen att förmögenhetsskatten varit nationalekonomiskt mycket olönsam. Naturligtvis gav den inkomster, men den gav miljardutgifter på det viset att om pengarna hade funnits i Sverige hade detta kapital arbetat och givit svenska arbeten, detta enligt utredningar inom LO och på många andra ställen. Men nog om detta. Det är inte det som vi ska debattera i dag.

Det är helt riktigt att en konsekvens av denna ändring är att det blir svårare för samhället att överblicka storleken på förmögenheten vid beräkning av statens alla förmåner. Det är viktigt för legitimiteten i våra bidrags- och socialförsäkringssystem att människor känner att de personer som uppbär bidrag får försörja sig själva om de har en tillräckligt stor förmögenhet.

Därför ska man ha kvar ett regelsystem och en kontroll så att inte de som har ett betydande eget kapital får del av dessa lån och bidrag.

Men det får inte heller bli så att man på grund av fyrkantiga principer har ett kontrollsystem som kostar tio gånger mer än det som ska kontrolleras.

När det gäller underhållsstödet har regeringen föreslagit, vilket socialförsäkringsutskottet har tillstyrkt, att man ska undanta det. Det beror på att det 2008 var endast 52 föräldrar i hela Sverige som hade en förmögenhet som påverkade återbetalningsbeloppet. Detta återbetalningsbelopp uppgick till 120 000 kronor. Men det skulle kosta 1 miljon kronor i administration att få in dessa 120 000 kronor. Av den anledningen har regeringen ett förslag om att inte ta upp det till förmögenhetsberäkning. Därför yrkar jag avslag på Vänsterns motion.

Fru talman! Jag vill avsluta mitt anförande med att säga att regeringen i sitt förslag har gjort en bra sammanvägning mellan å ena sidan ett legitimt regel- och kontrollsystem för utbetalning av bidrag och å andra sidan flera förenklingar i uppföljningen för att påtagligt minska administrationen jämfört med tidigare.

Anf. 10 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Jag tror att det på Moderaternas partikansli i alla datorer finns automatiskt inlagt att man ska tala om låg- och medelinkomsttagarna. Det skedde också denna gång. Jag vill inte vara taskig mot Lars-Arne Staxäng som jag i andra delar har ett stort förtroende för. Men han säger att låg- och medelinkomsttagarna tidigare fick betala förmögenhetsskatt och att de allra rikaste kom undan. När det gäller undantagsbeloppet på 1 ½ miljon kronor respektive på 3 miljoner kronor för ett par förstår jag inte riktigt hur ni kan vrida till det och få det till att det var låg- och medelinkomsttagarna som fick betala förmögenhetsskatt. Det är det ena.

Sedan till det andra: Var finns de utredningar som säger att svenskt kapital nu stannar hemma, att man är så nöjd och belåten med att slippa förmögenhetsskatten att kapitalet stannar här och arbetar i Sverige?

Riksdagens utredningstjänst visar att av ca 270 000 förmögenhetsskattepliktiga år 2007 tillhörde 60 procent den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna. Intäkterna av förmögenhetsskatten skulle ha blivit 6,9 miljarder år 2007. De hundra personer som betalade högsta förmögenhetsskatten betalade enligt proposition 2007/08:26 *Slopad förmögenhetsskatt m.m.* tillsammans 400 miljoner kronor. I princip fick var och en av de här personerna tillbaka 4 miljoner kronor. Är det de som enligt Moderaternas sätt att se på detta är låg- och medelinkomsttagare? I så fall stämmer allting.

Anf. 11 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Fru talman! Först vill jag tacka för dina frågor, Ronny Olander! Men är det någon fråga här i riksdagen som vi har debatterat och där vi verkli-

gen har tillfört landet en strategisk fördel så är det den om borttagandet av förmögenhetsskatten. Detta har skatteutskottet visat. De har haft en utfrågning av ett antal myndigheter och institutioner om de skadliga effekterna av förmögenhetsskatten. Nu är det egentligen inte den vi ska debattera, men i ett antal utredningar har det visat sig att flera hundra miljarder finns på bankkonton utanför Sverige. Enligt flera uppgifter är de pengarna på olika sätt på väg till svenska banker och svenska penninginstitutioner.

Med det gamla systemet var det faktiskt så att det till stor del var vanliga löntagare som hade köpt hus, vilka sedan ökade i värde, som fick betala förmögenhetsskatt. Miljardärerna fick ni på olika sätt undanta. Den dubbelmoralen speglade socialdemokratisk politik på den tiden! Det tyckte faktiskt också två tidigare socialdemokratiska finansministrar var Ebberöds bank. Egentligen förstår jag inte att ni i vänsterkartellen nu försöker komma tillbaka till det och återinföra förmögenhetsskatten. Ni vet ju vilka negativa verkningar den innebär för svenska arbeten, för jobb här i Sverige.

Anf. 12 RONNY OLANDER (s) replik:

Fru talman! Lars-Arne Staxäng verkar inte ha hört vad jag refererade till – vilka som fick tillbaka pengar. Jag undrar var det finns redovisat om de hundratals miljarderna på utländska konton.

Vi har ingen ambition att på något sätt beskatta människor. Därför har vi under årens lopp höjt gränser och gjort undantag för dem som köpt hus exempelvis, så det blir väldigt tunt med den typen av argumentering.

När det gäller skatter och det som finns med i detta betänkande om inre och yttre lösöre – bilar, båtar, smycken och konst, som jag tidigare sagt – finns där också en signal om hur man ska placera pengarna så att man kommer undan det som ligger till underlag för förmögenhetsbegreppet.

Vad ni nu gör är att ni avreglerar, omreglerar, säljer ut och privatiserar. Jag nämnde de 6 miljarder som ni tog tillbaka. När vanligt folk försökte spara någon extra krona till pensionen tog ni bort halva underlaget. Det borttagandet gav bara 1,3 miljarder tillbaka till staten, skatteunderlaget.

Ni kör på med jobbskatteavdragen. Också dessa måste vi på något sätt förhålla oss till. Vad jag vill ha sagt med allt detta är att varje gång ni regerar blir det minus i statens budget. Och varje gång ni regerar ökar arbetslösheten. Det blir större problem för den enskilde. Ni försöker då ha ett resonemang om att det handlar om så få; pengarna får bestämma. Hela utförsäljningen av statens kaka, av det offentliga som vi tillsammans äger, är ytterligare ett steg.

Ni har på ert sätt en genomtänkt strategi där ni trycker på knappen. Dessutom använder ni just begreppet ”låg- och medelinkomsttagare” som en uppföljning på något sätt.

Anf. 13 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik:

Fru talman! På något sätt riskerar den här debatten kanske att bli mer allmänpolitisk. Men nu när vi befinner oss i den kanske största lågkonjunkturen någonsin vill jag för en gångs skull säga att det faktiskt var fler arbetslösa under 1990-talet och den, kan vi säga, av oss själva produce-

rade lågkonjunkturen. Nu är det en global lågkonjunktur. Hittills har vi, vill jag påstå, ypperligt hanterat situationen.

Det är typisk dubbelmoral här. Den egentligen viktiga frågan är om ni, om ni mot förmodan skulle komma tillbaka till regeringsmakten, då skulle återinföra förmögenhetsskatten och om det då också skulle vara fritt för miljardärer att köra kapital ut och in genom landet.

Anf. 14 SOLVEIG ZANDER (c):

Fru talman! Betänkandet handlar inte om förmögenhetsskattens vara eller inte vara, som Hamlet sade, utan det handlar om att reglera vad förmögenhet är när vissa socialförsäkringsersättningar räknas ut. Det är det viktigt att ha med i detta sammanhang. I princip ska det följa förmögenhetsskatten, enligt den statliga deklarationen.

När det gäller underhållsstödet, som är det primära i detta betänkande, har man sagt att man inte ska införa ett manuellt kontrollsystem för att räkna ut förmögenheten hos den förälder som ska betala underhållsstöd. Det tycker vi i majoriteten naturligtvis är väldigt bra.

Underhållsstödet är en överenskommelse mellan föräldrar. Om jag som förälder undanhåller för den som har hand om barnet att jag har en inkomst som det underhållsstöd som jag betalar inte är beräknat på är det en sak som ska regleras mellan oss föräldrar. Då handlar det inte om förmögenhetsskattens vara eller inte vara utan om en överenskommelse mellan föräldrarna.

Alla vet vi att de allra flesta föräldrar utifrån sina förutsättningar vill bidra till sina barns bästa. Det är det viktigt att ha med i sammanhanget.

Vidare handlar det om reella inkomster. Om jag har en tavla eller annan konst som är värd en enorm förmögenhet eller om jag har en bil som har ett värde är det inte något som kan omsättas i reella pengar och tas med när det gäller underhållsstödet. Det här fyller alltså ingen funktion.

Jag måste också säga till Vänsterpartiet, som är det enda parti som reserverat sig i detta sammanhang, att det ju måste vara saker staten tjänar på. Allt som staten tjänar på att reglera och få in går nämligen tillbaka till oss medborgare. Försäkringskassan har räknat ut att man i detta sammanhang inte tjänar på att införa en manuell kontroll, och då fyller det heller ingen funktion.

Ronny Olander pratade om att Centerpartiet vill regelförenkla och så vidare. Om jag inte missminner mig är det 900 olika regelförenklingar som antingen har gjorts, är på gång eller precis ska till att verkställas. Nog har det alltså hänt en hel del under denna mandatperiod. Du sade dock att man inte ska gå så fort fram, och när det gäller regelförenklingar kan man verkligen inte göra det.

Inte heller när det gäller betänkanden och nya reformer ska man gå fort fram, sade Ronny Olander. När jag för några år sedan grävde väldigt mycket i lagen om allmän försäkring, det vill säga det som berör vårt utskottsområde, såg jag att man hade gjort 340 olika förändringar i den lagen. Det kallar jag att lappa och laga, och det om något genomfördes under den socialdemokratiska regeringen.

Fru talman! Åter till betänkandet. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen från Vänsterpartiet.

(Applåder)

Prot. 2009/10:19
22 oktober

*Beräkning av
förmögenhet vid
fastställande av
vissa förmåner*

Anf. 15 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Det är inga omvälvande förändringar, vare sig politiska eller andra, i detta betänkande. Som vi har hört är det en teknisk anpassning till den aktuella lagstiftningen. Det handlar om hur man ska beräkna förmögenhet och när man ska ta hänsyn till förmögenhet i olika bidragssystem, för inkomstbaserade förmåner och så vidare.

Bakgrunden är den vi har hört flera kommentarer om, nämligen att förmögenhetsskatten avskaffades. Denna debatt handlar inte om det, men jag kan inte heller låta bli att kommentera det och säga att jag tror att det var bra. Det är bra både för familjeföretag och för landet som helhet att förmögenheter inte lämnar landet. Jag vill också säga att alliansens avskaffande av förmögenhetsskatten är nästa steg efter det steg Socialdemokraterna helt riktigt tog under förra mandatperioden, nämligen att avskaffa arvsskatten. Den dåvarande regeringen använde egentligen samma argument som vi gjorde när vi avskaffade förmögenhetsskatten.

Jag kan hålla med Ronny Olander om att det är en ganska teknisk och inte alltför rolig läsning eftersom det handlar om tekniska detaljer. Grundprincipen är dock ändå att man utgår ifrån den gamla lagen – vad är en förmögenhet? Det handlar om tillgångar efter avdrag för skulder, och det handlar om taxeringsvärden på hus och bostadsrätter. Det handlar också om aktier – 80 procent av den aktuella kursen och så vidare.

Detta ska räknas in när man bedömer om en människa har rätt till inkomstprövade förmåner med mera. Det är naturligtvis rimligt eftersom utgångspunkten är att ingen människa ska få förmåner som han eller hon inte är berättigad till. Därför är det givetvis bra att vi rent praktiskt löser detta. Det handlar om sådana saker som bostadstillägg, äldreomsorgsstöd, studiehjälp, extra tillägg i studiehjälpen, återbetalning av studiemedel och så vidare.

När det gäller reglerna för underhållsstöd som flera har kommenterat vill jag bara påminna om det helt riktiga som alliansen har sagt, nämligen att utgifterna för en så noggrann kontroll skulle vara ungefär 1 miljon medan man skulle få in ungefär 120 000 kronor. Det skulle alltså vara en ren förlust för samhället. Men jag vill påpeka att reglerna ändå finns där. Om en person vägrar att betala underhåll och den som ska ha underhållet kan bevisa att personen har en förmögenhet och råd att betala blir ju han eller hon skyldig att betala underhållet. Vi tillåter alltså inte att människor som egentligen har råd slipper betala sina underhållsskulder. Det är bara den manuella eller maskinella prövningen vi avstår ifrån, eftersom den bevisligen kostar mer än vad den ger.

Fru talman! Vi gör de förändringar vi gör för att det ska finnas förtroende för det bidrags- och förmånssystem vi har i Sverige. Rätt bidrag och rätt förmån ska betalas ut till rätt person. De som inte behöver inkomstprövade förmåner ska inte heller få det.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 16 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Detta påminner mig lite om att ju tunnare ett betänkande är, desto mer gäller det att tala om allting annat.

Betänkandet handlar om en teknisk justering, och när vi talar om förmögenhetsskatten är det så – låt oss påminna om det, och det har andra ekonomer också tittat på – att vi inte kan ha en beskattningsform i Sverige som gör att kapital flyttar till länder som inte har den. Vi kan inte vara ensamma om den och tro att det ska bli kapitalbildande för dem som bildar kapital i Sverige och att vi samtidigt ska upprätthålla sysselsättningen. Då får vi i stället multinationella företag som möjligen producerar varor och tjänster här men vars kapital flyttar ut, och då får vi inga jobb. Jag gissar att det var vad Staxäng försökte säga.

Det finns en koppling här som kan tyckas ligga utanför ämnet, men den har en viss poäng. Det är att kontrollen av teknikaliteten skulle kosta mer än vad man skulle få in, vilket kan överföras till Fiskeriverket som har 300 anställda och ska övervaka 1 900 fiskare. Jag tycker att det är ett lysande exempel på svensk byråkrati, och det kommer nog att avvecklas vad det lider.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Svar på interpellation 2009/10:23 om byggande av studentbostäder och billiga hyresrätter

Svar på interpellation

Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Egon Frid har frågat mig dels om jag avser att medverka till att en investeringsstimulans eller bidrag för byggande av studentbostäder och mindre hyresbostäder innefattande ”bostadisering” införs, dels om jag avser att ta initiativ till ett lagstiftningsförslag som innebär att då en kommersiell lokal och en byggnad eller del av byggnad som använts till annat ändamål än bostäder blir ledig ska det prövas om lokalerna kan ”bostadiseras”, det vill säga byggas om till bostäder.

Frågan om jag avser att ta initiativ till lagstiftningsförslag när det gäller möjligheten att bygga om lediga kommersiella lokaler till bostäder har Egon Frid redan ställt till mig så sent som för en månad sedan. Även då antydde Egon Frid att den nuvarande regeringen har drivit ned nyproduktionen av bostäder genom att ta bort tidigare investeringsbidrag.

Jag svarar nu som jag svarade då, att bostadsförsörjningen är en i huvudsak kommunal angelägenhet som regeringen inte har för avsikt att styra på det vis som Egon Frid föreslår. När det gäller den tidigare regeringens system med en mängd olika produktionsstöd anser jag att de har inverkat negativt på bostadsmarknaden och byggbranschen under lång tid. Mot bakgrund av stödets negativa effekter har jag ingen avsikt att medverka till att sådana återinförs.

Däremot följer jag noga studenternas situation på bostadsmarknaden och har därför gett Boverket i uppdrag att titta närmare på detta. Jag ser fram emot den redovisning som Boverket kommer att lämna i slutet av det här året.

I övrigt hänvisar jag till det svar jag lämnade till Egon Frid i mitten av september.

Anf. 18 EGON FRID (v):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Det var inte min avsikt att uppta Mats Odells dyrbara tid genom att ställa om samma frågor, vilket jag själv inte tycker att jag har gjort. Jag tycker att det är beklagligt att statsrådet Mats Odell gör det så otroligt enkelt för sig och väljer att lägga ansvaret på mig och säger att jag ställer samma frågor i stället för att vinnlägga sig om att seriöst ta till sig de frågor som vi ledamöter ställer till statsrådet. I det här fallet är det en klar skillnad mellan den enkla fråga som jag ställde om "bostadisering" av kommersiella lokaler och den fråga som ställs i den här interpellationen. Jag vill faktiskt seriöst diskutera frågan att i det korta perspektivet återinföra investeringsstimulanser för att avhjälpa det stora behovet av studentlägenheter i Sverige och behovet av nyproduktion av studentlägenheter i Sverige, naturligtvis särskilt på universitetsorter men också på de orter som har högskolor. Särskilt angeläget har det varit den här hösten då vi igen har fått ett stort sökandetryck på landets universitet och högskolor på grund av arbetslösheten. Det är inte nog med att regeringen har medverkat till att kraftigt minska nyproduktionen av bostäder, utan regeringens politik har också lett till en ökad arbetslöshet. Det gör att behovet av studentlägenheter i Sverige har blivit extra stort.

Vi från Vänsterpartiet har lyft frågan om att återinföra investeringsstimulansen. Vi vet att investeringsstimulansen hade en mycket positiv effekt när det gäller att bygga studentlägenheter. Behovet var stort och är fortfarande stort, men investeringsstimulansen hjälpte till att åtgärda en hel del av det stora behovet i mitten av 2000-talet.

Vi har fått oerhört stor respons från studentföreningarna för förslaget. Det är märkligt att Mats Odell har så dålig kunskap om hur situationen är i dag att han måste hänvisa till att invänta ett uppdrag som Boverket har fått för att närmare titta på studenternas situation på bostadsmarknaden. Man behöver inte göra någon grundligare utredning för att följa utvecklingen och se det stora behov av studentbostäder som än en gång tydligt visats och som visas varje höst. Det gäller särskilt i år då trycket, som jag sade, är extra stort.

Jag tycker att det är oerhört oseriöst av Mats Odell att inte ta till sig några av de argument som visar att det byggs för få bostäder. Att investeringsstöd har tagits bort har gjort att nyproduktion av hyresrätter kraftigt reducerats. Det finns inget belegg för att investeringsstödet i sig har varit negativt för bostadsutvecklingen och bostadsbyggandet. Det är bara teorier som Mats Odell själv förfäktar i sitt försvar av regeringens bristande bostadspolitik.

Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Egon Frid lever kvar i att subventionerna drev fram ett ökat byggande. Det är verkligen ingen enkel sak för Egon Frid att bevisa att det är på det viset. Under detta finanskrisens år, denna vargavinter, kommer det av allt att döma att byggas ungefär lika många bostäder i Sverige som under subventionsåren 2000–2001. Egon Frid har en viss uppförbacke när han ska bevisa det, men han vill återinföra investeringsstimulanser för att stimulera byggandet, framför allt studentbostäder och små hyresrätter.

Jag vet att det saknas bostäder i de här kategorierna, men jag vänder mig ändå emot Egon Frids längtan att styra byggandet genom subventioner. Det var nämligen just de tidigare subventionerna, fru talman, som gjorde att vi i Sverige byggde mindre bostäder än vad hushållen efterfrågade. Till skillnad från Egon Frid tycker inte jag att politiker ska bestämma hur bostäder ska vara utformade. Det ska hushållen göra tillsammans med byggsektorn, naturligtvis i enlighet med de regelverk som finns.

Jag vill ställa två frågor till Egon Frid för att vi ska förstå varandra. Enligt en OECD-rapport från 2007, alltså året då byggsubventionerna avskaffades, hade Sverige de högsta byggkostnaderna i Europa. Enligt den rapporten, som heter *OECD Working Paper No 559*, låg de svenska byggkostnaderna på 55 procent över genomsnittet av byggkostnaderna år 2005. Mellan 2005 och 2008 vet vi att byggkostnaderna ökade med ytterligare 40 procent enligt en undersökning som Sabo beställde och som Statistiska centralbyrån genomförde.

Subventionerna har varit kostnadsdrivande och bidragit till att Sverige är det land i Norden som under de senaste decennierna har byggt allra minst bostäder per capita. Vi vet att det under 2000–2007 i Sverige byggdes 180 000 bostäder, medan man i vårt grannland Norge för hälften så många invånare byggde 250 000 bostäder utan subventioner, och där är det lätt för studenter och andra att hitta bostäder. Egon Frid har ett stort bekymmer att försöka förklara hur det fungerar.

Inför valet 2010 har oppositionen i riksdagen bildat en rödgrön allians där Egon Frids parti av allt att döma ska ingå. Vi tror att det är bra att väljarna kan se att det finns två olika alternativ att jämföra. När vi diskuterar nya byggsubventioner kan jag notera att Socialdemokraterna, som ska samarbeta med Egon Frid och hans parti, har skurit ned sin motsvarande satsning till ett absolut minimum – 400 miljoner kronor per år. Miljöpartiet satsar 0 kronor, Egon Frid, på nya byggsubventioner. Då ska man komma ihåg att alliansregeringen sparade in 2,7 miljarder. Är det det Egon Frid vill tillbaka har han en rejäl uppförbacke.

Visserligen når Vänsterpartiet, som har ställt den här interpellationen, hjälpligt upp till detta. Inte i år eller nästa år utan först 2012 är man uppe i 2,3 miljarder. Detta är inte riktigt sammanhängande. Jag måste fråga vad som kommer att gälla i en rödgrön regering om inte ens Vänsterpartiet, som bara anslår 500 miljoner kronor till detta för 2010, orkar återinföra de här subventionerna. Hur kan man då samtidigt ställa krav på att regeringen ska göra det?

Anf. 20 EGON FRID (v):

Fru talman! Till skillnad från Mats Odell, som inte svarar på frågorna, får jag väl göra det. Att detta har varit drivande på byggkostnaderna beror på det ensidiga byggandet av bostadsrätter i landet och på den höga byggstandarden på dessa bostadsrätter. Det har också varit en norm för byggandet av dyra hyresrätter. Det har varit kostnadsdrivande i sig. Det finns inget i Mats Odells resonemang eller det han hänvisar till som visar att det är just subventionerna i sig som har varit kostnadsdrivande.

Vi har tittat oerhört seriöst på just den frågan för att se om det går att belägga detta. Vi har tagit den så seriöst att vi dessutom är inne på att vi

måste se hur man kan säkerställa att de nya subventionerna går till sänkta produktionskostnader när vi pratar om nyinförda subventioner för att få i gång byggandet av hyresrätter. Det här tycker vi är seriöst. Det är viktigt att göra det. De ska sänka hyrorna, de ska också sänka produktionskostnaderna och man ska säkerställa att de går in i byggherrens byggkalkyl. Jag tycker att Mats Odell oseriöst beskyller subventionerna för att gå i rika byggbolags fickor. Det är att misskreditera hela den seriösa frågan om behovet av att bygga fler hyresrätter och fler bostäder över huvud taget.

Den andra frågan handlade om den rödgröna oppositionen och den kommande rödgröna regeringens gemensamma ambitioner. Vi kommer tillsammans att ha höga byggambitioner för att bygga många bostäder och en högre andel hyresrätter. Om Mats Odell ser bakåt på våra olika budgetförslag kan Mats Odell också utläsa att vi har närmat oss en mer gemensam politik för att visa att vi kommer att ha ett gemensamt alternativ.

För 2010 har Vänsterpartiet 807 miljoner mer än regeringen eftersom vi vet att detta är angeläget. 500 miljoner av dem är till för att på kort sikt få i gång en investeringsstimulans för att bygga billiga hyresrätter med låga hyror och studentbostäder, vilket den här interpellationen faktiskt handlar om. Det gäller att få i gång detta snabbt. Då skulle vi kunna använda investeringsstimulansen. Vi vet att den fungerade på ett bra sätt tidigare, och den skulle kunna göra det igen.

Socialdemokraterna har 414 miljoner mer än regeringen. Miljöpartiet har 230 miljoner mer än regeringen 2010. Vi alla tre partier tillsammans har mer än regeringen. Vi har en högre ambition på det här området. Vi vet att det är viktigt att bygga hyresrätter.

Det är naturligtvis ett nationellt ansvar att tillsammans med det kommunala bostadsförsörjningsansvaret utforma en bostadspolitik för att bygga fler bostäder och fler hyresrätter och utöka andelen hyresrätter. Mats Odell kan inte kasta detta ansvar över axeln och säga att det är kommunens och de privata hushållens ansvar att utforma bostadspolitiken. Det är naturligtvis ett nationellt ansvar för riksdag och regering. Vi måste utforma ett ekonomiskt regelsystem för att göra detta möjligt. Däri ligger förslaget om investeringsstimulans på kort sikt och dessutom ett reformerat investeringsbidrag på längre sikt.

Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag svarade på frågan, Egon Frid. Jag sade att vi inte har några planer på att återinföra subventioner som uppenbarligen har varit kostnadsdrivande. Det går inte att gömma sig bakom att det här skulle vara standardökningar, Egon Frid. Skulle byggstandarden ha ökat med 40 procent bara på de här åren? Det låter inte sannolikt. Vi vet att de här subventionerna har varit kostnadsdrivande. Varför ska man hålla på och spara om man ändå får pengar från staten till projekten?

Egon Frid har också ställt en fråga om möjligheten att omvandla andra typer av fastigheter, kontorsfastigheter som har blivit tomma eller industrilokaler, till bostäder. Det tycker jag är en sympatisk fråga. Det är alldeles utmärkt att göra det. Vi har ingenting emot det. Vi har till och med erbjudit en lösning på detta, nämligen möjligheten att införa ägarlägenheter som direkt kan hyras ut med hyresrätt. Men när vi kommer med

det förslaget säger Egon Frid i ett pressmeddelande den 11 november förra året: Regeringen ägnar sig åt att lösa problem som inte finns. Det verkliga problemet är att folk inte får tag på någon hyreslägenhet med förstahandskontrakt. Nu spår regeringen på en oreglerad andrahandsmarknad där folk tvingas hyra lägenheter i andra hand med mindre rättigheter än i dag.

Det var Egon Frids kommentar när vi införde en upplåtelseform som gör att man kan omvandla en tom kontorslokal eller en industrifastighet till just hyresrätter. Den handsken passar inte Vänsterpartiet. Jag vet inte om det var ordet ägande som var stötande eller vad det var. Visst saknar vi bostäder, men man undrar ändå, fru talman, hur den situationen förbättras av att man säger nej till bostäder i gamla kontorslokaler. Varför ställer Egon Frid de här frågorna till mig när han och hans parti samtidigt tar avstånd från den lösning som vi har serverat? Möjligheten att bygga om industrilokaler och tomma kontorslokaler till bostäder finns i dag, Egon Frid. Lösningen heter ägarlägenheter.

Anf. 22 EGON FRID (v):

Fru talman! Det är en dålig jämförelse. Behovet av billiga hyresrätter och byggandet av studentlägenheter, som var utgångspunkten för den här interpellationsdebatten, tillgodoser man inte genom att bygga ägarlägenheter. Ägarlägenheter är byggda för att öka andelen ägda lägenheter i landet. Vi har gott om äganderätt. Sverige är unikt i det avseendet genom bostadsrättens stora andel av bostadsmarknaden.

En annan fråga där Sverige har varit unikt är den goda sociala bostadspolitikerna. Vi har byggt och tagit ett nationellt ansvar för att bygga hyresrätter. Vi har dessutom utgått från att vi vill påverka hyran för att människor ska ha råd att bo i bostäderna inom ramen för sin totala hushållsekonomi. Detta tar inte den nuvarande regeringen ansvar för.

Den sympatiska idén från Vänsterpartiet om att bostadisera utgår ifrån att man gör om tidigare kontoriserade lokaler, lägenheter som gjordes om till kontor, i centrala lägen i de större städerna. Med en god progressiv hjälp från regering och riksdag och från kommunerna och alla inblandade parter skulle de kunna bli bostäder igen. Det handlar inte om att omvandla dessa till ägarlägenheter för att stärka äganderätten. Mats Odells och regeringens ambition med ägarlägenheten är ju att få en större andrahandsmarknad som i sig sänker i stället för stärker hyresgästernas ställning på bostadsmarknaden.

Anf. 23 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det är väldigt intressant. Ju längre den här debatten pågår, desto mer inser jag att Egon Frid borde läsa vad ägarlägenhetslagen innebär. Den innebär att man hyr med ett förstahandskontrakt av en ägare som äger en, tio eller hundra lägenheter. Men det är ett mycket mer flexibelt instrument än att omvandla det här till en hyresbostadsfastighet. Det är en flexibel mekanism för att kunna ta vara på sådana här möjligheter. Vi har också sett att det har skett sådana ombyggnader.

Jag håller med om att det finns de som har satsat på att göra väldigt exklusiva sådana här lägenheter, men det finns ingenting som säger att man inte kan göra om exempelvis en fabrikslokal till ägarlägenheter som upplåts med hyresrätt av det kommunala bostadsbolaget.

Ordet ägande tycks vara stötestenen för Egon Frid, men gå in och titta lite på möjligheterna att använda det här på ett socialt väldigt progressivt sätt! Jag tror nämligen också, vilket Egon Frid och jag har diskuterat tidigare, att ägarlägenheter i befintligt bestånd, i våra miljonprogramsområden, skulle kunna tillgodose behoven för alla dem som bor där som ofta är födda i andra delar av världen och som vill bo kvar och ändå äga sin bostad, för det har de gjort tidigare i hela sina liv. Det skulle kunna bidra till att stabilisera de här områdena om folk bor kvar och inte omedelbart flyttar därifrån när de har fått lite mer fast mark under fötterna.

Ta till dig det här med ägarlägenheter och studera det! Det är ett flexibelt instrument som gör att man kan ta hand om även småskaliga möjligheter att tillskapa nya bostäder där det tidigare har varit någonting annat.

Den här möjligheten finns i dag, alltså att ta en befintlig fabrikslokal eller ett befintligt kontorshus eller delar av det och göra det till ägarlägenheter som upplåts med förstahandskontrakt för hyresrätt och som omfattas av alla de regler som gäller på hyresmarknaden i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.21 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

11 § Frågestund

Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN:

Vi övergår nu till dagens frågestund och jag hälsar statsråden välkomna.

A-kassornas skyldighet att lämna personuppgifter

Anf. 25 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Min fråga går till Jan Björklund. Regeringen vill att a-kassorna ska bli skyldiga att lämna ut uppgifter till Statistiska centralbyrån – detta i syfte att förse regeringen med underlag för att kunna kartlägga och analysera arbetsmarknaden.

Det är naturligtvis bra att regeringen är mån om att ha ett bra beslutsunderlag, men det som nu föreslås är ett intrång i den personliga integriteten och ett hot mot föreningsfriheten. Den insamlade informationen ska enligt förslaget användas för arbetsmarknadspolitiska bedömningar på gruppnivå. Trots detta innebär förslaget att uppgiftsskyldigheten ska

gälla på individnivå. Det här har kritiserats av flera tunga remissinstanser inklusive Lagrådet.

Mot den bakgrunden blir min fråga hur regeringen motiverar att det är rimligt och nödvändigt att samla in information på individnivå för att kunna göra övergripande analyser.

Prot. 2009/10:19
22 oktober

Frågestund

Anf. 26 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Det är vår uppfattning att alla svenskar bör vara medlemmar i arbetslöshetsförsäkringen. Vi strävar efter att den ska bli allmän så småningom. Till skillnad från Socialdemokraterna tycker vi att alla bör vara med.

Men i dag är det frivilligt, och det innebär att alldeles för många människor står utanför arbetslöshetsförsäkringen. Jag är medveten om att antalet har ökat ytterligare sedan några av våra reformer har genomförts. Men det var redan innan dess 700 000 människor som stod utanför.

Vi måste från statsmakternas sida ha koll på hur allvarligt detta är. Är det till exempel i huvudsak personer som närmar sig pensionsåldern är det kanske ett mindre allvarligt problem. Vilka grupper är det som står utanför? För att få veta vilka det är som står utanför har vi beslutat oss för att försöka utröna detta.

Anf. 27 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Problemet här är att det känns som att regeringen inte har tagit hänsyn till vad detta innebär. Det har inte gjorts någon proportionalitetsbedömning av det man föreslår i förhållande till det man vill uppnå.

Personlig integritet och föreningsfrihet är grundläggande för en demokrati som vår. De uppgifter som man nu samlar in för att kunna uppnå det som Jan Björklund nu föreslår är betydligt mer omfattande. Man kommer exempelvis att få in uppgifter om huruvida människor är gifta eller sambor, om de har några barn, var de bor någonstans, vilken utbildning de har, vilket yrke de har, vad de tjänar och vad övriga i familjen tjänar.

Om man väger samman allt detta känns det märkligt att regeringen väljer att bortse från så tunga remissinstanser som exempelvis Lagrådet. Lagrådet säger att man kan samla in informationen med avidentifierade handlingar i stället för att gå fram med ett förslag som får så långtgående konsekvenser för enskilda individer.

Anf. 28 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Alla de uppgifter som frågeställaren räknar upp finns i och för sig redan hos Skatteverket och så vidare. De är offentliga och kända.

Det är självklart att remissynpunkterna kommer att beaktas innan de slutliga ställningstagandena görs. Man har ju en remissomgång för att lyssna på invändningar och synpunkter. Vi får väl se var det landar slutligen.

Det är centralt att få reda på hur det förhåller sig med de drygt en miljon människor som står utanför a-kassan. Vilka grupper är det? Hur pass riskabelt kan det vara att dessa grupper står utanför när nu arbetslösheten ökar? Kan det föranleda särskilda åtgärder från statsmakternas sida?

Självfallet kommer vi att väga in de synpunkter som nu har kommit från olika remissinstanser.

De apatiska flyktingbarnen

Anf. 29 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Maria Larsson. Jag skulle vilja höra vad regeringen gör för de apatiska flyktingbarnen.

När frågan diskuterades förra gången i riksdagen för fyra och ett halvt år sedan sade den dåvarande migrationsministern att dessa barn bara fanns i Sverige. Och sedan blev det bara värre. Regeringens hantering av de apatiska barnen var sådan att Socialdemokraternas partiledare Mona Sahlin nu går ut och säger att hon skäms över agerandet. Det tycker jag att hon gör med rätta.

Det var känt redan då och det är känt nu att barn som blir utsatta för stora traumatiska upplevelser inte bara en utan kanske flera gånger lätt blir apatiska. De behöver trygghet och säkerhet. Det är ett av de fundamentala behov som vi har. Barnen stänger helt enkelt av.

Vad gör regeringen för de här barnen och för att de ska få den uppväxt som de ska ha enligt FN-konventionen?

Anf. 30 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Ansvar för frågorna ligger på migrationsministern, som inte deltar i frågestunden. Jag får be om ursäkt om jag inte kan svara på varje detalj.

Vi är uppmärksamma på diskussionen och situationen. Regeringskansliet har inte någon information eller uppgift om att antalet asylsökande barn med uppgivenhetssymtom skulle ha ökat. Det beskrivs så ibland i debatten. Däremot finns ju gruppen.

Migrationsverket arbetar aktivt och i samverkan med andra myndigheter för att identifiera de barn som har utvecklat eller är i riskzonen för att utveckla det vi kallar för uppgivenhetssyndrom eller något annat allvarligt sjukdomstillstånd.

Migrationsverket gör i de fall där man noterar den typen av tillstånd något slags samlad bedömning av om det finns skäl att bevilja uppehållstillstånd – detta enligt de regler som riksdagen själv har bestämt.

Vi följer detta noggrant. Migrationsministern och Justitiedepartementet som har ansvaret för detta följer frågorna mycket noggrant.

Anf. 31 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag vet att detta tillhör integrationsmyndigheterna och den ministern. Men barn är barn, och de ska inte behöva ta ansvar och inte heller behöva bli några politiska slagträn. Det skulle jag önska. Barn är inte ansvariga för den situation de hamnar i.

I Sverige har vi synen att barnen ska ha rätt till lek, till utveckling, till sina föräldrar och så vidare. Det är där bekymret ligger. Det blir så mycket vuxenprat, när det är barnens behov som vi borde se till i första hand.

Anf. 32 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag antar att hela kammaren har samma syn på de grundläggande värderingarna. Dock blir det ändå så att när det kommer en person till Sverige måste frågan om uppehållstillstånd prövas även om personen är under 18 år. Vi har regler och en attityd när det gäller asylsökande ensamkommande barn där vi är generösare än för andra grupper. Men till sist är det en prövning som måste ske. Om det finns uppgivenhetssymtom, som det kallas, det vill säga att barnen far illa eller är illa ute, vägs det in i Migrationsverkets prövning.

Där jag står just nu kan jag inte överblicka om det finns anledning att ändra lagstiftning eller regler på detta område. Men frågan följs av regeringen och Regeringskansliet.

Svenska företags förhållningssätt till odemokratiska länder

Anf. 33 HANS ROTHENBERG (m):

Fru talman! När den olympiska facklan i Peking slocknade för ett år sedan hoppades många att glöden för de mänskliga rättigheterna i världens största diktatur inte skulle falna.

Kina handlar alltmer med västvärlden samtidigt som man fortsätter att systematiskt kränka sitt eget folks demokratiska fri- och rättigheter. Det är man inte ensam om att göra. Det finns många odemokratiska länder världen över där svenska företag gör affärer.

Globaliseringen ställer krav på hur vi uppträder i umgänget med dessa länder. Ansvaret vilar inte bara på de demokratiska ländernas regeringar utan likaväl på de företag som verkar i länder där fri- och rättigheter inte respekteras.

Jag skulle vilja fråga handelsminister Ewa Björling hur hon anser att man bäst kan hjälpa svenska exportföretag att hitta ett förhållningssätt vid handel med länder som behöver stärka sin demokratiska utveckling.

Anf. 34 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Tack för frågan, Hans Rothenberg! Detta är något som regeringen arbetar med på ett tydligt och prioriterat sätt. Vi lyfter ständigt fram vikten av demokrati och mänskliga rättigheter i våra utrikesrelationer, och vi har också initierat ett utökat arbete vad gäller corporate social responsibility, CSR, som det populärt kallas. Vi kommer också att hålla en konferens under ordförandeskapet den 10–11 november som fokuserar just på vikten av CSR.

Det här är ett område där svenska företag är bland de bästa i världen. Det handlar om att följa OECD:s riktlinjer när det gäller antikorrup­tion. Det handlar om miljömedvetenhet. Det handlar om mänskliga rättigheter och om arbetstagarnas rättigheter på arbetsplatsen världen över.

Jag ser att Sverige verkligen ligger i framkant på det här området.

Anf. 35 HANS ROTHENBERG (m):

Fru talman! Jag tackar ministern så mycket för svaret. Det låter ju bra även om själva problemet finns kvar. Dagligen kämpar människor världen över för de rättigheter som vi i västvärlden sedan länge tar för givna.

Ofta höjs röster för att isolera och blockera länder som inte respekterar demokrati och mänskliga rättigheter. Det stänger snarare ute möjligheten att med dialog och frihandel kunna bryta fattigdomen. Företags och enskilda människors civilkurage är rimligen ett bättre redskap i kampen för frihet och demokrati.

Global Reporting Initiative heter ett initiativ som är internationellt och har ställt upp kriterier för ansvarstagande handel där mänskliga rättigheter står i fokus. Bland annat handlar det om att ställa krav om mänskliga rättigheter vid företags investeringar.

Jag skulle vilja höra: Vad kan Sverige göra för att ytterligare förstärka detta initiativ?

Anf. 36 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Det här är en väldigt viktig fråga. Ska man bojkotta eller ska man ha dialog? Mitt tydliga svar där är att man ska ha dialog så länge det bara går. Svenska företag som finns i länder som är mindre demokratiskt utvecklade kan också vara goda förebilder både för människor och för länder med svagt näringsliv, inte minst i synen på mänskliga rättigheter, där svenska företag kan vara goda exempel.

Vad vi kan göra och gör i ett land som Kina, som togs upp som exempel av frågeställaren, är att ha ett utökat samarbete inom området CSR. Där har vi också operativa seminarier tillsammans med kinesiska företag för att utbilda dem i mänskliga rättigheter och arbetstagarens rättigheter. Detta är ett arbete som naturligtvis behöver fortsätta, och det behöver spridas över hela världen. Det är många fler företag som också behöver hjälpa till och delta.

Det absolut viktigaste är att också finnas på plats i de länder som är svaga demokratier eller, ännu värre, diktaturer.

Regeringens inställning till EU:s utvidgning på Balkan

Anf. 37 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Björklund. Nu har det gått nästan fyra månader sedan Sverige tog över ordförandeskapet i Europeiska unionen. Regeringen har försökt beskriva sig själv som en EU-entusiastisk regering som skulle jobba med att hjälpa flera länder att komma med i EU.

Därför undrar jag: Vad har regeringen gjort under de fyra gångna månaderna för att hjälpa och stötta Bosnien-Hercegovina på dess väg till Europeiska unionen?

Anf. 38 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! EU, tycker vi, bör så småningom omfatta alla länder i Europa som vill vara med. Dit hör länderna i det forna Jugoslavien, det vill säga bland andra Bosnien-Hercegovina, och dit hör också en lång rad andra länder. För att bli medlem räcker det dock inte med att man vill bli medlem, utan man måste också uppfylla en rad kriterier. Det är också viktigt.

När det gäller ett annat land i före detta Jugoslavien, Kroatien, har det funnits en blockering i form av att man har haft en olöst gränsvist med

Slovenien. Den håller nu på att lösas, kan vi se. Det öppnar möjligheter. Detta har skett delvis efter det svenska ordförandeskapets medling och ingripanden. Det har öppnat för att Kroatien nu kan vara på väg in. Ett annat land som är på väg in och som har blivit det under det här halvåret är Island.

När det gäller länderna på västra Balkan, Jugoslavien, går processen framåt. Det tar tid för en del länder. Det är mycket lagstiftning och annat som ska anpassas i de länderna, men vägen går framåt för i princip alla de länder som utgör det vi kallar före detta Jugoslavien.

Anf. 39 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Statsrådet svarar med ett glädjande besked om att Kroatien är på väg in i EU. Det är faktiskt glädjande. Men min fråga gällde Bosnien-Hercegovina.

Vi är några riksdagsledamöter som har besökt Sarajevo under september månad. En ung journalist ställde frågan: Med vilka signaler visar EU oss unga i Bosnien-Hercegovina att man vill ha med oss i sin gemenskap?

Jag skulle vilja fråga ministern om han kan ge något svar till denna unga journalist i dag, här och nu. Vad har regeringen gjort under de gångna fyra månaderna, och vad avser regeringen att göra under resten av tiden?

Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag är rädd att frågeställaren vill ha en mer detaljerad redogörelse än vad jag spontant kan ge här och nu utan underlag. Den svenska regeringens uppfattning är att alla de länder som finns på Balkan och som vill komma med i EU ska få komma med när de uppfyller kriterierna. Det är det svenska ordförandeskapets uppfattning. Det är också EU:s uppfattning.

Låt mig understryka att en förutsättning för att något ytterligare land över huvud taget ska få komma med är att Lissabonfördraget ratificeras. Är det något vi jobbar med just nu är det detta, inte minst gentemot den tjeckiska statsledningen. Utan det nya fördraget kommer inga fler länder alls med. Det är en första förutsättning.

Både vår utrikesminister, vår Europaminister och andra personer i den svenska regeringen med medarbetare reser också aktivt i Balkanländerna. Exakt vad som görs när det gäller Bosnien-Hercegovina överblickar jag inte spontant just nu, men även detta land finns ju på listan över länder som den svenska regeringen gärna ser som framtida medlemmar i det europeiska samarbetet.

Barn till separerade föräldrar med gemensam vårdnad

Anf. 41 SOLVEIG HELLQUIST (fp):

Fru talman! Min fråga ställer jag till statsrådet Maria Larsson.

Varje år får ungefär 50 000 barn uppleva att deras föräldrar separerar. Nästan alla föräldrar har gemensam vårdnad, och det är bra. Men trots gemensam vårdnad kan det emellanåt vara väldigt många konflikter mellan föräldrarna.

Då vill jag komma till frågan. När föräldrar har gemensam vårdnad kan den ena föräldern motsätta sig att barnet får hjälp av till exempel barnpsyk eller socialtjänsten. Detta problem har funnits under många år och det har också utretts. Min fråga är alltså: Vilka åtgärder kan statsrådet tänka sig att vidta för att säkerställa att barn får den hjälp de behöver även om en förälder motsätter sig detta?

Anf. 42 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Tack för frågan, Solveig Hellquist!

Det är en stor påfrestning i en parrelation att få ett barn. Man kan naturligtvis behöva stöd på olika sätt. En av de saker som regeringen har arbetat aktivt med den senaste tiden är att få på plats en möjlighet till ett föräldrastöd som inte bara sträcker sig över barnets första år utan också kan utnyttjas om påfrestningar kommer längre fram. Det kan handla både om påfrestningar i själva föräldraskapet och om parrelationen och den påfrestning som det faktiskt utgör att vara förälder när man ska få ihop livspusslet, vilket ju många av oss är bekanta med.

Det Solveig Hellquist refererar till är Barnskyddsutredningen, en utredning gjord av Kerstin Wigzell, som bland annat har haft att titta på möjligheten att erbjuda ett barn stöd även om inte båda föräldrarna godkänner att insatser sätts in. Ett sådant förslag har lagts fram av utredaren. Just nu håller vi på och läser remissvaren. De är många. Det har varit ett stort intresse för utredningen, och många är mycket positiva.

Vi bereder detta på departementet just nu. Vi vet att det utgör ett problem, och vi försöker hitta en framkomlig väg. Mer än så kan jag egentligen inte säga i dagsläget.

Anf. 43 SOLVEIG HELLQUIST (fp):

Fru talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Jag är väl medveten om att det har hänt ganska mycket på barnfronten under den här mandatperioden, och jag vet bland annat att regeringen satsar rätt mycket pengar på barns psykiska ohälsa och även på att korta köerna till barnpsykiatri.

Därför blir det så absurt att de barn som kanske bäst behöver den hjälpen blir hindrade att få den på grund av att en förälder, som kanske är en förövare, säger nej. Men jag hoppas verkligen att den här regeringen sjesätter ett bra lagförslag på detta område under mandatperioden.

Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Barnperspektivet är oerhört centralt inom ramen för socialtjänstens arbete, och här har vi försökt arbeta väldigt mycket för att stärka barnperspektivet och barns rättigheter.

Jag tycker att barn har haft en ganska rättsosäker tillvaro i många fall. Barnens rättigheter har inte alltid tagits till vara som de borde ha gjorts.

Solveig Hellquist tog upp ett exempel. Låt mig också nämna barn som växer upp i en missbrukarmiljö där föräldrar kanske förnekar ett missbruk och därmed motsätter sig insatser för barnet som barnet definitivt skulle behöva.

Det är ytterligare ett exempel som ligger till grund för att vi har velat titta på den här lagstiftningen för att se om vi ytterligare kan stärka barns rättigheter och barnperspektivet.

Anf. 45 EVA OLOFSSON (v):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa min fråga till statsrådet Maria Larsson.

I torsdags var statsrådet och jag på samma konferens på Älvsjömassan. Den handlade om fattigdom och utslagning i Europa. Det var en lång rad frivilligorganisationer, forskare och politiker där.

Självklart var alla överens om att det är bra att ha ett jobb som man kan försörja sig på och att stärka människor. Men en viktig fråga kom också upp som handlade om hur livet ser ut för människor som lever i det yttersta skyddsnätet. I Sverige är det försörjningsstöd.

Allt fler människor lever i dag på försörjningsstöd i Sverige. Socialstyrelsen har räknat med att det fram till 2012 kan öka till 50 procent.

Man lyfte upp rätten till ett värdigt liv och delaktighet i samhället som en viktig fråga. Då vill jag ställa en fråga till Maria Larsson. Arbetsresor ingår enligt socialtjänstlagen i försörjningsstödet men inte lokala resor i övrigt. Jag tänker på möjligheten att till exempel i Stockholm ta del av allt som finns där eller att på en mindre ort ta del av sådant som man måste förflytta sig till.

Anf. 46 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det var den åttonde rundabordskonferensen i EU-regi som arrangerades. Varje höst äger en sådan konferens rum i ordförandeskapets regi. Det är viktiga konferenser. De uppmärksammar ett problem som är gemensamt för EU-kretsen.

Det fanns också möjlighet för oss i Sverige att visa upp en del exempel. En del studiebesök arrangerades, och vi fick väldigt mycket positiv respons på konferensen.

Så till Eva Olofssons direkta fråga kring försörjningsstöd.

Försörjningsstödet är tänkt att vara en tillfällig försörjning och därmed också täcka det som behövs av livets nödtröskel under en begränsad period.

Vi ser nu att behovet av försörjningsstöd ökar. Det innebär att påfrestningarna på kommunen ökar. Det utgör en del när det gäller varför vi nu från statens sida har ökat stödet till kommunerna. Det är ganska stora resurstillskott just för att man ska klara den här extra anstormningen, som bland annat handlar om ökat försörjningsstöd.

Vi ser det som väldigt viktigt att komma förbi detta för att öka möjligheterna för människor att i större utsträckning återigen komma in i egen försörjning.

Anf. 47 EVA OLOFSSON (v):

Fru talman! Ja, försörjningsstödet ska vara tillfälligt, men för många människor är det inte det. 35 procent lever på försörjningsstöd i mer än tio månader. Barnfamiljer kan leva på försörjningsstöd i flera år.

Självklart ska man försöka hjälpa människor och stärka dem när det gäller att komma ur försörjningsstödet. Men detta borde vara mycket bättre, och ur ett barnperspektiv borde det vara absolut nödvändigt att låta lokala resor ingå.

Frågestund

Fritid och lek ingår, men inte resor med buss eller tunnelbana till simhallen eller för att gå på gratis museibesök.

Det pratades vackert om alla gratisteatrar i Stockholm. Men det finns människor som inte har råd att ta bussen eller tunnelbanan dit och som verkligen skulle behöva gå på en gratisgrej på sin fritid.

De borgerliga tog bort det här med lokala resor i Stockholm. Det fanns när det var en rödgrön majoritet. Men vi anser att det bör finnas en nationell rättighet att vara delaktig och att man också ska ha rätt till lokala resor när man har försörjningsstöd.

Anf. 48 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Återigen: Merparten av dem som har försörjningsstöd har det tillfälligt. Så är situationen, och det är så stödet är tänkt att fungera. Däremot är det otroligt viktigt att satsa på möjligheter för de här människorna att komma in i egenförsörjning. Det är anledningen till att den här regeringen har prioriterat det som den högst angelägna frågan att öka antalet personer som har ett jobb, som har möjligheten till egenförsörjning. Det är nämligen vad de allra flesta önskar. Det vet både Eva Olofsson och jag.

När det gäller resor är det precis som Eva Olofsson anger. Man hantarer det här lite olika i olika städer eller kommuner. Men det finns ingen avsikt att lagreglera det här området.

Kommunerna agerar på lite olika sätt. De har naturligtvis också att pröva de enskilda behoven. Det ligger inom socialtjänstlagens ram att göra precis den prövningen.

Forskningen på Råö rymdobservatorium

Anf. 49 MARIANNE KIERKEMANN (m):

Fru talman! Jag ställer min fråga till forskningsminister Tobias Krantz. Den gäller Råö rymdobservatorium.

I maj i år lades propositionen *Prövning av vindkraft* fram som syftar till att underlätta utbyggnaden av vindkraft samtidigt som kraven på en rättssäker och omsorgsfull prövning inte minskar.

I ett tilläggsdirektiv fick utredaren i uppdrag att utreda behovet av författningsändringar för att bland annat utreda hur försvarets intressen ska skyddas. Ett intresse som dess värre inte skyddas är rymdforskningen i detta.

Råö rymdobservatorium är en forskningsanläggning där man sedan 1952 har beforskat rymden. Bland annat övervakas ozonskikt och kolmonoxid i atmosfären för att man ska kunna studera eventuella förändringar i halterna.

Det finns sedan tidigare ett skyddsområde runt anläggningen där man inte får ha mobiltelefon påslagen, men utvecklingen går framåt, och vindkraften utgör nu med sina höjder på 150 meter ett hot mot forskningen. Anledningen är att signalerna från mobiltelefoner studsar på vindsnurrorna och stör ut de signaler man samlar in. Det är således viktigt att skydda forskningen.

Jag har försökt informera mig i denna fråga och fått till svar att det är en juridisk fråga, men även en juridisk fråga måste kunna lösas. Min fråga till statsrådet blir därför: Är statsrådet beredd att vid sitt besök på

Anf. 50 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Tack för frågan! Den ger mig också anledning att något utveckla regeringens allmänna syn på forskningspolitiken.

Vi genomför nu en mycket stor satsning i svensk forskningspolitik. Vi ökar anslagen med 5 miljarder kronor över ett antal år. Det är den största satsningen i modern tid, som görs på svensk forskning.

Rymdforskning är en del när det gäller den ökade forskningssatsningen, som regeringen genomför. Det är ett mycket viktigt område.

Just när det gäller den specifika frågan måste jag säga att jag gärna ber att få informera mig om frågan. Finns det möjlighet för mig att skaffa ytterligare kunskap om detta gör jag gärna det. Samtidigt ska jag förstås som minister akta mig väldigt noga för att göra någonting som uppfattas som att jag lägger mig i olika typer av juridiska processer.

Anf. 51 MARIANNE KIERKEMANN (m):

Fru talman! Jag är nöjd med det svaret.

Frågestund

Behovet av äldreboenden

Anf. 52 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd):

Fru talman! Om några dagar slutar jag i riksdagen. Jag har varit här i 18 år. Jag roade mig med att ta fram mitt första anförande som hölls på en allmänpolitisk debatt den 17 oktober 1991.

Jag ska, statsrådet Maria Larsson, citera mig själv. Det gäller äldreboenden för oss äldre: ”Antalet 80-åringar beräknas öka med hela 28 % och 85-åringarna, de som är i störst behov av vård och omsorg, med 40 %. De äldre mår bättre, men omfattningen av kroniska ålderssjukdomar minskar inte. Detta faktum, som ibland förtigs, leder till ett ökat behov av vårdplatser. Åldersutvecklingen visar på ett behov av att öka antalet platser på exempelvis ålderdomshem med 30 %, på långvården och sjukhemmen med 25 %, inom servicebostäder med 20 %, inom den specialiserade vården med 13 % och inom hemsjukvården med 15 %.”

Detta hade jag hämtat ur Pensionsutredningen.

Nu vet vi att det har varit ett stort behov av äldreboenden, och de har snarare minskat än ökat trots vad Pensionsutredningen sade.

Vad kommer nu regeringen att göra när jag har åkt härifrån?

Anf. 53 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Chatrine Pålsson Ahlgren kan vara lugn för framtiden. Vi kommer att sakna Chatrine Pålsson Ahlgren i kammaren.

Demografin har fortsatt att utveckla sig i positiv riktning sedan 1991. Medellivslängden har stigit sedan dess. Allt fler blir äldre, och med en god bibehållen hälsa glädjande nog. Men de sista åren i livet behöver fortfarande de flesta stöd och insatser, både när det gäller hemtjänst och platser i särskilt boende.

Vi identifierade att det fanns ett behov från statens sida att gå in och stödja utbyggnaden av äldreplatser. 18 000 platser försvann mellan 2000

och 2006, och vi inrättade ett investeringsstöd. Platserna fortsatte att minska 2006 och 2007. Nu har vi fått siffrorna för 2008. De indikerar att för första gången under 2000-talet var det vid det årets slut fler personer som bodde i särskilt boende än året innan. 400 fler personer hade tillgång till ett särskilt boende. Det är glädjande.

Anf. 54 CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd):

Fru talman! Jag vill skicka med att det är otroligt viktigt att vi inser att trots att vi blir äldre är vi olika. Vi har olika behov och olika förutsättningar. Trygghet består i att det finns ett boende för alla där vi kan känna oss trygga och att vi kan få välja själva.

Jag tror att det är bra att det finns olika nivåer på boendena, såväl så kallade särskilda boenden som trygghetsboende och kanske serviceboende. Det utgör en trygghet och garanterar kanske också att vi bor kvar i vår invanda miljö.

Delar statsrådet och regeringen den uppfattningen?

Anf. 55 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! För den som bor kvar i sin egen invanda miljö, kanske med hjälp och stöd av hemtjänst, är det naturligtvis det bästa alternativet om man föredrar det. Där finns det också en positiv siffra som jag gärna nämner. Antalet personer som får del av hemtjänsten ökade 2008 jämfört med 2007. Så det finns positiva tecken.

Men jag tror att vi behöver alternativa boendeformer. Många önskar den form av trygghetsboende som en utredning har tittat närmare på, och investeringsstödet kommer att gälla för byggandet av trygghetsbostäder från och med den 1 januari 2010.

Med det vill jag önska Chatrine Pålsson Ahlgren lycka till. Jag är övertygad om att hon kommer att ha många uppgifter även i fortsättningen. Det är långt till ett äldreboende.

Jämställdhetsfrågorna under det svenska EU-ordförandeskapet

Anf. 56 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt intressant att följa det svenska ordförandeskapet i EU. Jag prioriterar jämställdhetsfrågorna. Det utgår jag från att också jämställdhetsministern gör under ordförandeskapet.

Därför blir jag bekymrad när jag hör ledande politiker ha ett språkbruk och föra en politik som drabbar kvinnor men också minoriteter. Jag tror att det är viktigt att man markerar, även om det är mot en premiärminister som Berlusconi, när någon uttrycker sig på ett sätt som man vet påverkar hur människor förhåller sig till diskriminering och kvinnors rättigheter som människor. Det påverkar naturligtvis inte bara Italien utan också vår omvärld.

Jag har saknat ställningstaganden som under G8-mötet. Vi vet att det har varit upprop inför G8-mötet. Vi vet att det nu är en namninsamling. Vi vet att man har haft en omröstning i Europaparlamentet, där regeringens partivänner huvudsakligen inte ställde sig på den sidan. Man tyckte inte ens att det var värt att titta på mediernas situation.

Hur jag än följer det ser jag inte att jämställdhetsministern har tagit ställning för kvinnors rättigheter gentemot Berlusconi och hans politik. Men jag vill erbjuda jämställdhetsministern att göra det här. Det är mycket efterlängtat att få ett tydligt ställningstagande.

Anf. 57 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Först vill jag säga att liberalerna ställde sig bakom det ställningstagande som Carina Hägg hänvisar till.

Det är beklagligt, vill jag säga, med en massa olika uttalanden av Berlusconi. Det möter jag både som ansvarig för romafrågor, diskrimineringsfrågor och jämställdhetsfrågor. Det är självklart att det är olämpligt, för att inte säga oacceptabelt med den typen av uttalanden från en regeringschef, i det här fallet i Italien.

Vi jobbar med mycket konkret politik för att förbättra kvinnors situation i EU, inte minst när det gäller kvinnors möjligheter till arbete och när det gäller våldsfrågor. Om jag ska ägna min tid åt att skicka ut uttalanden och pressmeddelanden varje gång Berlusconi uttalar någonting kommer det att kräva väldigt mycket tid. Men i bilaterala samtal med mina kollegor lyfter jag upp de här frågorna, och jag utgår från att statsministern gör det i bilaterala samtal med Berlusconi.

Anf. 58 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag har försökt att ta upp den här frågan lite mer under hand och på olika sätt uppmärksamma företrädare från regeringen och andra som har ledande politiska uppdrag på den. Jag tycker att det är väldigt viktigt. Jag tycker också att man bör kunna ha en samsyn.

Jag välkomnar att jämställdhetsministern uttalar sig tydligare här. Men det räcker inte. Det måste leda till något mer än pressmeddelanden. Det måste vara något konkret. Det är inte acceptabelt att en av de ledande politikerna i Europa får uttala sig så diskriminerande, så förnedrande, så förolämpande mot kvinnor och också företräda en politik i den riktningen.

Vi har också den romska situationen. Det är en politik som har näst intill fascistiska drag. Det måste också hanteras väldigt tydligt. Det kan vi återkomma till, och det vet jag att det finns ett arbete för.

Men det handlar om jämställdhetsfrågorna. Jag vet att det finns partivänner till Berlusconi i regeringen som tidigare har varit en del i hans valkampanj och stöttat honom. Det ligger ett stort ansvar på regeringen att vara aktiv här. Kunde man vara aktiv och stödja honom måste man också vara aktiv och tala om att vi inte accepterar hans uttalanden och hans politik på det här området.

Anf. 59 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag håller med Carina Hägg. Det ligger ett stort ansvar på oss alla som politiker, inte bara på mig eller oss som statsråd utan också på er som riksdagsledamöter att vara med i den politiska debatten och ta avstånd från olämpliga uttalanden från olika andra kolleger inom unionen.

Med det sagt vill jag ändå säga att den italienska jämställdhetsministern är väldigt intresserad av jämställdhetsfrågor och är mycket aktiv på området. Vi har ett bra samarbete.

Jag beklagar verkligen Berlusconis uttalanden i olika sammanhang. Men jag måste säga att jag i alla fall är nöjd med det samarbete som jag och min kollega i Italien har på området.

Lernias friskolor och konkurrensen på skolområdet

Anf. 60 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa min fråga till statsrådet Björklund.

I mitt län, Jönköpings län, har det statliga bolaget Lernia College, som är en del av Lernia Aktiebolag, ansökt om att få starta fristående skolor, gymnasieskolor, i två kommuner. Av deras ansökan framgår det att man är tre kalkylerar med ett överskott på 800 000 kronor.

Lernia har ett avkastningskrav på sig från sina ägare, det vill säga staten. Det betyder att staten via sitt helägda bolag konkurrerar med kommunerna och också att en del av de skatter som kommunen tar ut av sina invånare hamnar som vinst hos staten.

Tycker statsrådet att detta är en rimlig ordning, att staten konkurrerar med kommunen om att bedriva gymnasieutbildning och dessutom har ett avkastningskrav på sig?

Anf. 61 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tycker att frågeställaren mycket väl belyser ett par mycket svåra principiella frågor. Från borgerligt håll är vi mycket skeptiska till att staten ska bedriva företagsverksamhet över huvud taget. Nu finns det en lång rad företag som har byggts upp i statlig ägo under årtionden. Det här är några. Vi har många andra. Några försöker vi sälja, och några har vi sålt. Det är inte just nu marknad att sälja företag.

Lernia är den gamla AMU-gruppen. Det är Arbetsmarknadsverket. Numera heter det Lernia – AB Lernia. Då tror man att det är privat, men det är statligt. Det är helt riktigt.

De bedriver utbildningsverksamhet. Det har de alltid gjort, AMU-utbildningar historiskt. Ibland gränsar det till gymnasieutbildningar med olika yrkeskurser och annat. Jag tycker att Helene Petersson pekar på ett mycket svårt avvägningsproblem.

Vår grundhållning är att vi ska minska mängden statliga företag, och de ska inte konkurrera med privata företag. Med det stora arv som den här regeringen har av statliga företag går det inte att omedelbart ändra allting.

Anf. 62 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Fru talman! Nu tycker jag inte att statsrådet ska skylla den socialdemokratiska regeringen för att AMU – som det hette då – bolagiserades, för det var faktiskt den förra borgerliga regeringen som gjorde det 1993.

Inriktningen på de här utbildningarna var, precis som statsrådet säger, arbetsmarknadsutbildningar. Kommunerna kunde också och har kunnat köpa sfi-utbildning eller annan specifik utbildning.

Men nu är Lernia inne på ett område som de facto är kommunens ansvar, alltså att driva gymnasieskola. Regeringen kan styra det här. Våra statliga bolag i statens regi har att följa aktiebolagsordning och bolagsordning men också regeringens riktlinjer, och regeringen kan genom ägardirektiv, genom ett regeringsbeslut, också styra vad bolagen ska syssla med.

Är statsrådet beredd att titta över vilka riktlinjer och ägardirektiv Lernia College har på dessa områden så att man i fortsättningen inte kommer att konkurrera med kommunerna när det gäller gymnasieutbildningen?

Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Om det vore så enkelt. Vi håller just nu på med skollagen, kan jag berätta, och vi funderar, precis som riksdagen kommer att få göra framöver, över var gränsen går för de här blandformerna. Vi har kommuner som äger bolag ihop med statliga bolag, och så driver de utbildningar som har börjat som en arbetsmarknadsutbildning, till exempel en svetskurs. Det går nu över i yrkesvux, kommunal vuxenutbildning. Det är ett gränsland som är ganska stort. Är det bra utbildningar får man väl ofta akta sig för att stänga bara för att man rider på en massa principer.

Det är många svåra avvägningar när man ska göra om detta område, men på längre sikt, vill jag säga, tycker jag inte att vi ska ha statliga företag som driver affärsverksamhet över huvud taget. Det är min principiella grundhållning, men det är ett rätt långsiktigt arbete. Så länge vi har dem får vi finna oss i att de bedriver affärer; det är så att säga därför de finns.

Barnfattigdomen

Anf. 64 MARINA PETTERSSON (s):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Maria Larsson och gäller barnfattigdomen.

Barnfattigdomen ökar i Sverige. Hos ensamstående föräldrar ökar den lavinartat. FN:s barnrättskommitté riktar hård kritik mot att staten inte gör sitt yttersta för att bekämpa barnfattigdomen.

Allt djupare klassklyftor föder allt större barnfattigdom. Vad gör regeringen och Maria Larsson för att minska barnfattigdomen?

Anf. 65 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Marina Pettersson pekar på någonting som har varit en ganska långsiktig utveckling. Barnfattigdomen och fattigdomen har ökat i Sverige under lång tid. Det var inget som påbörjades med ett regeringskifte, utan det har varit en utveckling under väldigt lång tid.

Det handlar naturligtvis om att ge människor, föräldrar, som lever i ett utanförskap möjlighet att åter komma in på arbetsmarknaden. Det här är inte bara ett svenskt utan också ett europeiskt perspektiv, där vi kan se en likartad utveckling i hela Europa.

Därför var det en av utgångspunkterna på den konferens som Eva Olofsson förut nämnde, alltså fattigdomskonferensen som hålls i EU där vi är ganska överens om att ett viktigt perspektiv är att fler människor ska kunna få ett arbete.

När man får en egen försörjning och en inkomst som är större än det bidrag som man har erhållit under en begränsad tid ger det nya möjligheter. Det ger en större makt över det egna livsvalet, och det är det absolut bästa, enklaste – även om det inte är enkelt – och viktigaste verktyget för att komma framåt och bekämpa både vuxenfattigdom och barnfattigdom.

Anf. 66 MARINA PETTERSSON (s):

Fru talman! Om det inte är ett faktum är det kanske en nyhet för Maria Larsson att också arbetslösheten stiger katastrofalt i Sverige. Effekterna av regeringens politik på våra välfärdssystem gör ju att allt fler människor hamnar hos socialkontoren och att allt mer och större försörjningsstöd måste betalas ut av våra kommuner.

När det inte finns arbete eller egen försörjning och när försämringar i arbetslöshets- och sjukförsäkringen tvingar barnfamiljerna till socialkontoren – vad gör regeringen då? Jag anser faktiskt att det här kommer att vara den mest dolda ohälsan i vår historia. Är det meningen med regeringens politik?

Anf. 67 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag tror inte att Marina Pettersson eller någon annan har undgått att se att vi befinner oss i en internationell lågkonjunktur av sällan skådat slag. Det får konsekvenser för arbetslöshetstalen. De går upp i varje land. Hos alla våra europeiska grannar sitter man med åtstramningspaket.

Här i Sverige har vi sparat i ladorna under de goda tiderna. Vi har sett till att fler människor kom i arbete. När vi gick in i lågkonjunkturen var det 180 000 fler svenskar som hade ett arbete att gå till än vad som var fallet när vi tog över regeringsmakten. Det gjorde att vi är betydligt bättre rustade att också klara lågkonjunkturen när arbetslösheten stiger.

Vi har också försett kommunerna med möjligheter att kunna ge ersättningar, för vi vet att socialbidragsberoendet stiger när arbetslösheten ökar och människor blir arbetslösa. Det sker under lågkonjunktur.

Det som är den stora uppgiften för framtiden är att se till att de som nu halkat ur arbetsmarknaden snabbt kan komma tillbaka igen, och den här regeringen har väldigt mycket politik för en snabb återgång, både rehabilitering om man har en sjukdom men också möjlighet till en återetablering på arbetsmarknaden.

Anf. 68 TREDJE VICE TALMANNEN:

Då kan jag berätta att vi har Rwandas talman på läktaren. Det är en mycket stor glädje för mig att hälsa talmannens gäst, Rwandas talman, välkommen till riksdagens kammare i dag.

It is a great honour for me to welcome the Speaker's guest, the Speaker of the Chamber of Deputies of Rwanda, to the Chamber.

We are delighted to have you here!

Anf. 69 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Min fråga är till statsrådet Sabuni.

I skolor och utbildningar i Sverige förekommer det nu i enstaka fall att människor vill dölja sitt ansikte för andra med klädnaden – burka och niqab. Det här är ett bekymmer, eftersom skolor bygger mycket på kommunikation.

Sveriges två stora lärarförbund och många skolor har vädjat till regeringen att fastställa centrala riktlinjer om att vi inte bör dölja ansiktet för varandra i skolorna. Statsrådet har dock sagt att detta bör beslutas lokalt på varje enskild skola och arbetsplats, vilket ger viss debatt och vissa bekymmer, överklagande till Diskrimineringsombudsmannen och olika riktlinjer.

Vore det inte rimligt med centrala riktlinjer i offentligt finansierad verksamhet som skola, äldreomsorg, sjukvård och daghem om att vi inte döljer ansiktet?

Anf. 70 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Fru talman! Först vill jag säga att utgångspunkten för regeringens politik är att människor har frihet att klä sig som de vill. Det tror jag att alla här i kammaren håller med om. Med det sagt vill jag också säga att självklart kommer det inom vissa yrken i samhället att bära med sig konsekvenser om man döljer hela ansiktet. Jag tror att skola och förskola är en typ av verksamhet där man verkligen behöver se läraren eller eleven i ansiktet.

Jag vet att det finns fall anmälda till DO om diskriminering i de fall skolledningen har sagt att man inte kan bära niqab i skolan. Jag kan inte annat än, precis som alla andra i samhället, följa vad domstolarna så småningom kommer att landa i.

Min utgångspunkt är dock att i skolan och förskolan ska vi kunna se varandra i ansiktet, men varje skolledning måste faktiskt fatta beslut utifrån sin verksamhet och vad de anser vara bäst för sina lärare och elever.

Anf. 71 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag välkomnar det tydliga principuttalandet: att det är en poäng att kunna kommunicera med hela ansiktet när vi människor ska kommunicera med varandra.

Om Diskrimineringsombudsmannen skulle komma fram till att det är ett brott mot lagen om skolor vill ha denna regel, vore det då läge att ta upp frågan till diskussion från staten? Är lagarna bra som de är då?

Vore det inte rimligt och en enkel praxis med centrala riktlinjer så att man slapp den här ibland rätt uppsplitande frågan på skola efter skola, äldreomsorg efter äldreomsorg?

Anf. 72 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru talman! Jag kan inte stå här och spekulera om hur domstolarna kommer att döma i enskilda frågor, utan vi får följa processen precis som alla andra.

Återigen: Utgångspunkten är att människor har frihet att klä sig som de vill, men inom vissa yrken kommer det antagligen att vara olämpligt. I mitt fall sade jag att inom förskola och skola är det olämpligt att inte kunna se ansiktet. Det är en fråga som varje skolledning måste ta till sig.

I den skola där mina barn går kräver jag att jag kan se deras lärare i ansiktet. Det skulle jag förmedla till skolledningen, och sedan måste skolledningen fatta det beslutet i så fall.

Jag kan alltså inte spekulera om hur det kommer att se ut om något år eller om hur domarna kommer att falla ut, utan den processen får vi följa som alla andra.

Handel med länder som kränker mänskliga rättigheter

Anf. 73 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag vill lite grann följa upp Hans Rothenbergs fråga till handelsministern. Mänskliga rättigheter och frihandel bör ju höra ihop när allting är som bäst. Tyvärr gör det inte alltid det utan vi har bilaterala avtal med länder som ibland struntar ganska mycket i de mänskliga rättigheterna. I mitt fall tänker jag mest på situationen för hbt-personer runt om i världen. Vi har bilaterala avtal med länder som ordentligt har börjat förfölja och till och med döda hbt-personer.

När man frågar statsrådet vad hon har för uppfattning i de här frågorna får man veta att hon ändå tycker att vi ska fortsätta med handel med de här länderna. Jag skulle vilja att statsrådet utvecklar det lite grann. Ett problem i det här sammanhanget är ju att vår trovärdighet i världen faktiskt kan sänkas genom att vi stöder den typen av länder som inte har respekt för mänskliga rättigheter.

Anf. 74 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Tack Börje Vestlund för en väldigt viktig fråga som vi arbetar mycket med. Som jag sade i mitt tidigare svar tror jag att bojkott är sista vägen vi ska gå. Det handlar om dialog. Det handlar om ökad öppenhet. Det handlar om handel i nästan alla fall.

Tyvärr är det så, ska jag säga i stället, att många av de länder som kränker mänskliga rättigheter och som kränker framför allt hbt-personer har vi inte avtal med i dag. Jag önskar snarare att vi hade det för att respektera mänskliga rättigheter tydligare. Jag tror att absolut bästa vägen att gå just är att visa att svenska företag verkar i de här regionerna och att svenska företag står för någonting helt annat.

Det är ett arbete som också kan ingå i CSR, Corporate Social Responsibility. Precis som arbetet med hiv/aids-frågor, som är väldigt viktigt i Afrika och som många svenska företag bedriver, skulle även hbt-frågor kunna ingå.

Anf. 75 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Tack för svaret! Jag skulle vilja säga att det ändå finns en viss skillnad mellan bojkott och frihandelsavtal. När man bojkottar gör man ju någonting mycket mer aktivt än att inte upprätta ett bilateralt frihandelsavtal. Det finns en viss skillnad där.

I det sammanhanget vore det väl bra om Sverige kunde markera mot de länder som inte respekterar mänskliga rättigheter i allmänhet och hbt-personer i synnerhet. Vi vet att det finns stora problem i väldigt många delar av vår värld. Där tycker jag i alla fall att man skulle kunna använda inte bara ett medel. Vi har pratat i åratal i den här kammaren om hur vi hanterar biståndsfrågor och att man inte ska ge bistånd till diktaturer, men vi har ju handelsavtal med länder som struntar i mänskliga rättigheter. Vi borde väl vara lika konsekventa i det sammanhanget.

Anf. 76 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Jag är fullt och fast övertygad om att bästa vägen att gå är att ha en utökad handel. Däremot handlar det på politisk nivå väldigt mycket om att i dessa frihandelsavtal också ha tydliga klausuler angående mänskliga rättigheter. Det är precis det som också har varit ett stort problem för GSSE-avtalet, frihandelsavtalet mellan EU och GSSE, där bland annat Saudiarabien ingår. Det är ett typiskt sådant land som kränker mänskliga rättigheter och inte accepterar hbt-personer.

Nästa land, där jag var för bara några veckor sedan, är Libyen. Där kränker man också hbt-personer. Man förhandlar nu med EU om ett handelsavtal. Där är det också väldigt viktigt att trycka på den här delen.

Jag tror ändå att vi gör absolut bäst nytta på plats i landet genom att visa att vi tycker annorlunda. Vi respekterar hbt-personer. Framför allt när det gäller handel handlar det om att våra svenska företag är goda förebilder och respekterar hbt-personer precis som alla andra.

Forskningspolitiken

Anf. 77 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till forskningsminister Tobias Krantz. Det jag är väldigt glad för är att Sverige äntligen har fått en forskningspolitik som är långsiktigt hållbar och har fokus på innovationer. Vi har i Sverige under många år varit dåliga på att ta vara på goda idéer och föra över dem i form av ökad tillväxt. Ett problem är ju att man faktiskt inte lyckas förtydliga och begripliggöra resultaten så att en företagare kan utveckla sina produkter.

Tidigare har Vetenskapsrådet haft ansvaret för forskningskommunikationen men har talat om att de numera inte vill påta sig den rollen fullt ut. Har forskningsministern några tankar på hur man ska hantera den uppkomna situationen?

Anf. 78 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Precis som Yvonne Andersson säger har vi nu genomfört ett storskifte i svensk forskningspolitik där vi genomför en mycket stor satsning på svensk forskning. Sverige är faktiskt ett av de få länder som når upp till det så kallade enprocentsmålet, att vi ska satsa 1 procent av

bnp på forskning och utveckling. Det tycker jag att vi ska vara glada och stolta över.

Ett problem handlar dock om att vi måste se till att vi också får ut mer i termer av innovationer och affärsidéer av de pengar vi faktiskt satsar på forskning. Vi talar ibland om den svenska forskningsparadoxen i det avseendet att vi känner att vi inte riktigt får ut de innovationer som vi vill få ut av de pengar vi satsar.

Där gör regeringen en hel del. Vi inrättar innovationskontor på universitet och högskolor. Det gäller att allmänt ha en politik på forskningsområdet som syftar till att närma akademi till näringsliv. I det här sammanhanget är det också viktigt, och det kommer vi naturligtvis att se till, att det kommer att finnas myndigheter på det här området som har till uppgift att sprida forskningsresultat.

Anf. 79 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad för det resultatet. Jag tror att det är mycket viktigt att det finns några som har ansvaret för att vi sprider ut resultaten så att vi också får ökad tillväxt inom de områden där det är möjligt. Därför är jag glad för att vi har en politik som både sätter fokus på att man ska komma vidare med den fria forskningen och vågar ta upp de viktiga innovationsfrågorna. Jag är väldigt glad för att vår nya forskningsminister nu visar en tydlig ansats att gå vidare och utveckla Sverige som kunskapsnation också i det globala samhället.

Anf. 80 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Det är precis som Yvonne Andersson säger att vi inom ramen för den stora forskningssatsningen på 5 miljarder kronor också genomför en stor satsning på just fri grundforskning. Det är ungefär 1,6 miljarder kronor som vi ökar anslaget till den fria grundforskningen med under de fyra år som den nuvarande forsknings- och innovationspropositionen avser.

Hur vi ska se till att få ut mer innovation för de pengar vi satsar på forskningspolitiken är också en fråga som jag tar upp regelbundet i kontakter med mina europeiska kolleger. De andra europeiska länderna upplever precis samma typ av problem. Det är en fråga där jag räknar med att vi ska kunna komma framåt rätt ordentligt under det svenska ordförandeskapet. Vi har ju från svensk sida lyft fram frågan om den så kallade kunskapstriangeln där vi ska knyta ihop innovation, forskning och högre utbildning på ett mycket bättre sätt. Det är högprioriterat under det svenska ordförandeskapet.

Anslagen till Örebro universitet

Anf. 81 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Min fråga går till forskningsminister Tobias Krantz. De-lar av Örebro län, som jag kommer ifrån, har drabbats hårt av jobbkrisen. Nu stiger arbetslösheten, inte minst bland unga vuxna. Att hitta nya vägar för framtiden är ett oerhört viktigt arbete. För mig är Örebro universitet en viktig motor för länets utveckling och ett hopp för de unga vuxna.

Den borgerliga regeringen har dock sjösat nya fördelningsprinciper som sätter nya yngre universitet, som Örebro universitet, på undantag.

Mina frågor till ministern är: Vad är ditt besked till oss i Örebro län gällande Örebro universitet? Ser ministern universitetet som en viktig motor för framtiden?

Anf. 82 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Tänk om jag hade svarat nej på den frågan!

Självklart är det så att universitet och högskolor är av avgörande betydelse för att vi ska kunna möta de framtida utmaningar som vi står inför. I samband med att jag möter europeiska kolleger upprepar jag kontinuerligt att vi måste se till att vi trots att vi nu befinner oss i en djup ekonomisk kris satsar på utbildning och forskning. Om vi inte gör det kommer det surt efter och det kommer att få mycket tråkiga konsekvenser långsiktigt.

Som jag har sagt tidigare genomför vi nu en mycket stor satsning. Med 5 miljarder ökar vi forskningsanslagen över fyra år. Detta får samtliga universitet del av. Inga universitet och högskolor får minskade anslag, utan alla universitet och högskolor får ökade anslag med regeringens forskningspolitik.

Flera av de nya universiteten har under flera år haft en *mycket* god utveckling när det gäller att få ökade anslag. Mitt svar på frågan hur det kommer att gå för Örebro universitet i framtiden är att det ligger i Örebro universitets egna händer. Är man vid Örebro universitet duktig kommer också Örebro universitet framöver att få betydande ökning av sina anslag.

Anf. 83 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Om du anser att universiteten är viktiga motorer för länens utveckling har jag lite svårt att se hur man kan sjösätta nya fördelningsprinciper som faktiskt sätter de nya yngre universiteten på undantag. De universiteten finns ofta i län som har genomgått stora strukturomvandlingar och som behöver hopp om framtiden, inte minst de unga vuxna behöver det. Vi behöver koncentrera och utveckla våra ambitioner när det gäller just universiteten. I ett sammanhållet Sverige är det viktigt att de finns över hela landet.

Jag kan också känna att du till viss del tar ansvaret från dig själv och lägger bollen i knäet på Örebro universitet. Jag ska naturligtvis bära med mig den synpunkten tillbaka till Örebro universitet. Jag vet att de jobbar oerhört hårt för att fortsätta att utveckla universitetet. Jag hade kanske hoppats på något större stöd från den nya forskningsministern när det gäller just Örebro universitet.

Anf. 84 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Vi gör en mycket stor satsning på universitet och högskolor generellt sett, inte bara när det gäller forskningen. Vi utökar antalet platser med 10 000 tillfälligt under två år, och vi satsar på kvalitetsförstärkningar i den högre utbildningen. Jag hoppas att vi kan lägga fram en kvalitetsreform för den högre utbildningen senare under hösten eller eventuellt i början av våren.

Det ligger mycket i regeringens allmänna syn på universitet och högskolor att vi ska sätta ramarna och ge förutsättningarna för dem både när det gäller den högre utbildningen och när det gäller forskningen. Det är inte så att staten uppifrån ska tala om exakt vad Örebro universitet ska göra eller hur det ska utvecklas eller hur andra universitet och högskolor ska utvecklas. Vi sätter ramarna, och vi ger förutsättningarna. Det gäller både forskning och högre utbildning. Jag vill också poängtera att själva tanken på att det ska finnas ett system för fördelning av forskningspengar som bygger på kvaliteten på resultaten som högskolor och universitet når också har stötts av Socialdemokraterna tidigare.

Anf. 85 TREDJE VICE TALMANNEN:

Dagens frågestund är avslutad. Jag tackar statsråden för medverkan i dag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.01 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 oktober

UU3 Norden

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU4 Meddelande om EU och Arktis

1. utskottet

2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res.

(v, mp)

Votering:

253 för utskottet

36 för res.

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 85 m, 22 c, 23 fp, 19 kd

För res.: 22 v, 14 mp

Frånvarande: 26 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 5 kd, 5 mp

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

UU5 EU:s strategi för Östersjöområdet

1. utskottet
2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res.

(s, v, mp)

Votering:

149 för utskottet

141 för res.

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 22 c, 23 fp, 19 kd

För res.: 105 s, 22 v, 14 mp

Frånvarande: 25 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 5 kd, 5 mp

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

Prot. 2009/10:19

22 oktober

UU8 Faställelse av Gränsöversynen Sverige–Finland 2006

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SfU4 Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m.

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Utvidgad tillfällig föräldrapenning)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Votering:

267 för utskottet

22 för res. 3

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 85 m, 22 c, 23 fp, 19 kd, 14 mp

För res. 3: 22 v

Frånvarande: 26 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 5 kd, 5 mp

SfU5 Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Underhållsstöd)

1. utskottet

2. res. (v)

Votering:

268 för utskottet

22 för res.

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 85 m, 22 c, 23 fp, 19 kd, 14 mp

För res.: 22 v

Frånvarande: 25 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 5 kd, 5 mp

14 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 22 oktober

2009/10:44 En gemensam myndighet för fiske- och vattenfrågor i Göteborg

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 november.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 oktober

2009/10:119 Skatt på fluorerade växthusgaser

av *Christin Hagberg* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:120 Straffskärpning för alkoholsmuggling

av *Christin Hagberg* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:121 Svensk kultur i Japan

av *Anneli Särnblad* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2009/10:122 Skattbeläggning av prästlönetillgångarna

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2009/10:123 Byggnad av bostäder och lokaler i glesbygden

av *Gunnar Sandberg* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:124 Rökning i bostäder

av *Gunnar Sandberg* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:125 Sidas forskningsanslag

av *Marie Nordén* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2009/10:126 Lagring av trafikdata

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 november.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 oktober

2009/10:76 Turkiets beslut om militär operation i kurdiska områden

av *Amineh Kakabaveh* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:102 Västsahariska människorättsaktivister

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 november.

Prot. 2009/10:19
22 oktober

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.06.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl.
13.21,
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.01 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ledighet	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet.....	1
4 § Utökning av antalet suppleanter i finansutskottet	1
5 § Val av extra suppleant i finansutskottet	2
6 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
8 § Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m.....	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU4	3
Anf. 1 LISELOTTE OLSSON (v).....	3
Anf. 2 HELENA RIVIÈRE (m)	4
Anf. 3 SOLVEIG ZANDER (c)	5
Anf. 4 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (fp).....	6
Anf. 5 EMMA HENRIKSSON (kd).....	7
Anf. 6 GÖTE WAHLSTRÖM (s)	8
(Beslut fattades under 13 §.).....	8
9 § Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner	9
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU5	9
Anf. 7 LISELOTTE OLSSON (v).....	9
Anf. 8 RONNY OLANDER (s)	9
Anf. 9 LARS-ARNE STAXÄNG (m).....	10
Anf. 10 RONNY OLANDER (s) replik	11
Anf. 11 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik.....	11
Anf. 12 RONNY OLANDER (s) replik	12
Anf. 13 LARS-ARNE STAXÄNG (m) replik.....	12
Anf. 14 SOLVEIG ZANDER (c)	13
Anf. 15 ULF NILSSON (fp).....	14
Anf. 16 LARS GUSTAFSSON (kd)	14
(Beslut fattades under 13 §.).....	15
10 § Svar på interpellation 2009/10:23 om byggande av studentbostäder och billiga hyresrätter	15
Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd)	15
Anf. 18 EGON FRID (v).....	16
Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd)	16
Anf. 20 EGON FRID (v).....	17
Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd)	18
Anf. 22 EGON FRID (v).....	19
Anf. 23 Statsrådet MATS ODELL (kd)	19
Ajournering.....	20
Återupptagna förhandlingar	20
11 § Frågestund.....	20
Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN	20
<i>A-kassornas skyldighet att lämna personuppgifter.....</i>	<i>20</i>

Anf. 25	JENNIE NILSSON (s)	20
Anf. 26	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	21
Anf. 27	JENNIE NILSSON (s)	21
Anf. 28	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	21
<i>De apatiska flyktingbarnen</i> 22		
Anf. 29	MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	22
Anf. 30	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	22
Anf. 31	MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	22
Anf. 32	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	23
<i>Svenska företags förhållningssätt till odemokratiska länder</i> 23		
Anf. 33	HANS ROTHENBERG (m)	23
Anf. 34	Statsrådet EWA BJÖRLING (m)	23
Anf. 35	HANS ROTHENBERG (m)	23
Anf. 36	Statsrådet EWA BJÖRLING (m)	24
<i>Regeringens inställning till EU:s utvidgning på Balkan</i> 24		
Anf. 37	JASENKO OMANOVIC (s)	24
Anf. 38	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	24
Anf. 39	JASENKO OMANOVIC (s)	25
Anf. 40	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	25
<i>Barn till separerade föräldrar med gemensam vårdnad</i> 25		
Anf. 41	SOLVEIG HELLQUIST (fp)	25
Anf. 42	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	26
Anf. 43	SOLVEIG HELLQUIST (fp)	26
Anf. 44	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	26
<i>Lokala resor inom ramen för försörjningsstöd</i> 27		
Anf. 45	EVA OLOFSSON (v)	27
Anf. 46	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	27
Anf. 47	EVA OLOFSSON (v)	27
Anf. 48	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	28
<i>Forskningen på Råö rymdobservatorium</i> 28		
Anf. 49	MARIANNE KIERKEMANN (m)	28
Anf. 50	Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp)	29
Anf. 51	MARIANNE KIERKEMANN (m)	29
<i>Behovet av äldreboenden</i> 29		
Anf. 52	CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd)	29
Anf. 53	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	29
Anf. 54	CHATRINE PÅLSSON AHLGREN (kd)	30
Anf. 55	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	30
<i>Jämställdhetsfrågorna under det svenska EU-ordförandeskapet</i> 30		
Anf. 56	CARINA HÄGG (s)	30
Anf. 57	Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	31
Anf. 58	CARINA HÄGG (s)	31
Anf. 59	Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	31
<i>Lernias friskolor och konkurrensen på skolområdet</i> 32		
Anf. 60	HELENE PETERSSON i Stockaryd (s)	32
Anf. 61	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	32

Anf. 62 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s).....	32
Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	33
<i>Barnfattigdomen</i>	33
Anf. 64 MARINA PETERSSON (s).....	33
Anf. 65 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	33
Anf. 66 MARINA PETERSSON (s).....	34
Anf. 67 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	34
Anf. 68 TREDJE VICE TALMANNEN	34
<i>Användandet av burka och niqab inom offentlig verksamhet</i>	35
Anf. 69 STAFFAN DANIELSSON (c).....	35
Anf. 70 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	35
Anf. 71 STAFFAN DANIELSSON (c).....	35
Anf. 72 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	36
<i>Handel med länder som kränker mänskliga rättigheter</i>	36
Anf. 73 BÖRJE VESTLUND (s)	36
Anf. 74 Statsrådet EWA BJÖRLING (m)	36
Anf. 75 BÖRJE VESTLUND (s)	37
Anf. 76 Statsrådet EWA BJÖRLING (m)	37
<i>Forskningspolitiken</i>	37
Anf. 77 YVONNE ANDERSSON (kd).....	37
Anf. 78 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp).....	37
Anf. 79 YVONNE ANDERSSON (kd).....	38
Anf. 80 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp).....	38
<i>Anslagen till Örebro universitet</i>	38
Anf. 81 MATILDA ERNKRANS (s).....	38
Anf. 82 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp).....	39
Anf. 83 MATILDA ERNKRANS (s).....	39
Anf. 84 Statsrådet TOBIAS KRANTZ (fp).....	39
Anf. 85 TREDJE VICE TALMANNEN	40
Ajournering	40
Återupptagna förhandlingar	40
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 oktober	40
UU3 Norden	40
UU4 Meddelande om EU och Arktis.....	40
UU5 EU:s strategi för Östersjöområdet.....	41
UU8 Faställelse av Gränsöversynen Sverige–Finland 2006.....	41
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	41
SfU4 Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m.	41
SfU5 Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner	42
14 § Anmälan om interpellation	42
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	42
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	43
17 § Kammaren åtskildes kl. 16.06	44

Prot. 2009/10:19
22 oktober

Tryck: Elanders, Vällingby 2009